

PEDAGÓGUSOK

LAPJA

LXVIII ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2012. JÚNIUS 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

6-7.

TÖBB SZÓLAMBAN

Egy kórusvezető is megirigyelhetné azt a többszólamúságot, ami ma az oktatásban és az oktatásról hallható. Csak mintha a „kórustagok” elbeszélnek egymás mellett, és emiatt meglehetősen falsra sikeredik a kánon.

Szép szavakban idén sem volt hiány. A sikeres oktatási rendszer záloga a pedagógus – mondta Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere a budapesti Petőfi Irodalmi Múzeumban, ahol Hoffmann Rózsa oktatásért felelős államtitkárral átadták a 2012. évi pedagógusnap díjakat. A miniszter Németh László szavait idézve felhívta a figyelmet: minden gyermeknek szüksége van arra, hogy életében legalább egyszer olyan pedagógus vagy nevelő keze alá kerüljön, aki szenvedéllyel tud szenvedélyre tanítani. Azt is mondta, alapvető szükséglet, hogy igazi, rátermett tanárok oktassák gyermekeinket.

Ezekkel a szavakkal fenntartás nélkül egyet lehet érteni. Egyet is értek. Csakhogy van a kezemből egy levél, amelyet egy olyan pedagógus írt, aki saját bevallása szerint két évtizede áll a katedrán, és aki nagyon elkeseredik, ha az iskoláról, a tanúgyről esik szó. Mert a perspektíva az osztályösszevonás, az iskola-összevonás, álláshely nincs, és még a szakos tanárokat is az elbocsátás fenyegeti. A maradékat pedig olyan szakértő, aki „képes 2,3 fővel számolni, és kihozza azt az adatot, amit elvárnak tőle”.

Nem ő az egyetlen, akit rémit a bizonytalanság. A közelmúltban olyan volt óvónővel találkoztam, aki nem győzött hálát adni az égieknek, hogy „a 40 éves lehetőséggel” sikerült nyugdíjba vonulnia. Merthogy azt a bizonytalanságot, ami most van az oktatásban, már egy porcikája se kívánta. Már nem bírta volna kivárni, hogy valóban legyen életpályamodell, nem szeretne volna megvárni, hogy azt az óvodavezetőt, akivel hosszú éveken át jó munkakapcsolatban volt, egy olyan váltsa fel, akit a „pacientúraszórás” ültet a nyakába.

De nézzük tovább a többszólamúság hamis hangjait. Alaphangon is hamis az az állítás, hogy pedagógusnapon az óvónők, a tanítók és a tanárok csak azért vonultak az oktatási szakszervezetek hívására mintegy tízezeren az oktatási állami titkárság elé, mert – ahogy az oktatási állami titkár állította – lassan megszokottá válik, hogy a pedagógus-szakszervezetek a pedagógusnapot demonstrációval „ünneplik”, és hogy a tömörülések nyilatkozatai tele van ferdítésekkel. De félreviszi a dallamot az is, hogy – akarva, akaratlanul? – többen csak azt hallották meg a szakszervezeti követelések közül, hogy a pedagógusok januártól 20 százalékos béremelést követelnek. Ja, hogy már nem hisznek a jobb feltételeket ígérő életpályamodell bevezetéséről szóló szírenhangoknak? Jó okuk van rá, hisz azok, akik erről beszélnek, azt a félmondatot mindig elfelejtik hozzátenni, hogy a bevezetés a gazdaság állapotának függvénye, magyarul az „aranyhímű távol”. Lehet azt mondani Karácsony Sándorral, hogy „a pedagógus karizmája a jövőbe vetett hit optimizmusa”, de azért a mindennapi élethez ez kevés. Ráadásul nem is a béremelés követelése vezérelte őket elsősorban a Szalay utcába, hanem az oktatás, a gyerekek, mi több, az egész nemzet jövőjének féltése. Ezért kérték az elhibázott szakképzési és köznevelési törvény bevezetésének elhalasztását egy évvel, ezért követelték az erről szóló érdemi tárgyalások megkezdését. Hallhatták ezt azok, akik odafigyeltek a szakszervezeti vezetők beszédeire, és akiknek volt fülik a hallásra.

Merthogy – és ezt minden kórusvezető jól tudja – a közös énekléshez jó hallásra is szükség van!

Millei Ilona

A TARTALOMBÓL:

Ismét szólt a dal a Szalay utcában

Az egyeztetés nélküli törvények súlyosan pedagógus- és gyermekellenesek, és, ha nem halasztják el a köznevelési és a szakképzésről szóló törvény bevezetését, azazal jövőjüket károkat okoznak. (Galló Istvánné, a PSZ elnöke) **3. oldal**

Van közös munkánk!

Ma, a hazai szakszervezeti mozgalom gyengesége és megosztottsága miatt alulról kell újjáépíteni a szakszervezeteket. A pedagógusoknak azzal az öntudattal kell megszervezniük munkavállalói érdekvédelmüket, hogy az ő kezükben van a társadalom jövője. (Artnér Annamária közgazdász) **4-5. oldal**

Mérleg - félidőben

Megdöbbenő, és bátran ki kell mondani, embertelen döntés volt a tankötelezettségi korhatár leszállítása 16 éves korra, mely pontosan azt a réteget sújtja, amelyik egyébként is a legkiszolgáltatottabb. Milyen szándék húzódik meg e mögött? (Kovács Géza szakértő) **8. oldal**

Nem oktatási szaklobb állította össze

Az új alaptörvényből következik, hogy szükséges egy új NAT, aminek erőssége, hogy amit a kultúránkhoz hozunk, rögzíti, és felkínálja a jövő nemzedékének. Emellett azt is biztosítja, hogy valóban versenyképes és minőségi tudást tudjanak adni számukra. (Balog Zoltán nemzeti erőforrások miniszter) **9. oldal**

Süsü atyja elszomorodott

A még élő magyar írók a jövőben nem lesznek részei a Nemzeti alaptanterv irodalom részének, amit a Magyar tanárok Egyesülete szakmai hibának tart. (Arató László, a Magyar tanárok Egyesülete elnöke) **9. oldal**

Horthy és a nevelés

De tessék mondani: milyen hit- vagy erkölcs tan engedi meg, hogy tizenéves diákokat sorfalként a más véleményen lévők ellenében kivezényeljének? Egy fiatal lány a városi televízióban iskolája „megvédéséről” nyilatkozott, miközben társa egy demonstráló tábláját tépte szét. A védelem érzését pedig az együtt énekelt székely himnusz erősítette az úgynevezett „szélsőségekkel” szemben! (Pallás György középiskolai igazgató) **12. oldal**

Kiborultak a bölcsődei dolgozók Lázár János javaslatán

Lázár János javaslata nem fogja meghozni a tőle remélt normatíva-rendező hatást, csak újabb „toldozás” lesz a rendszeren a kisgyermek és a dolgozók rovására – véli a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezete. A szervezet levélben kéri az államtitkárt, hogy vonja vissza javaslatát, amelyben lehetővé tenné a bölcsődei férőhelyszám 110 százalékos feltöltését.

Oktatást és kutatást támogat az induló Nemzeti Kiválóság Program

A nappali tagozatos mesterszakos hallgatók és a már tudományos eredményeket felmutató kutatók számára is ösztönzést jelenthet a most induló Nemzeti Kiválóság Program – mondta Navracsics Tibor miniszterelnök-helyettes a három éven át tartó ösztöndíjrendszer nyitó rendezvényén, május 29-én Budapesten. A Wekerle Sándor Alapkezelő gondozásában megvalósuló projekt első részprogramja egymilliárd forinttal járul hozzá a hazai felsőoktatás fejlesztéséhez, a kimagasló kutatásfejlesztési és innovációs tevékenység, valamint az oktatás ösztönzéséhez, míg a júniusban induló második részprogram három éven át összesen 5,5 milliárd forinttal segíti a közép-magyarországi régió kívüli hat magyarországi térség oktatási-kutatási tevékenységének felzárkózását.

Botrány: hullaházat terveznek az általános iskola felébe

Túl kevés gyerek jár egy horvátországi helyi általános iskolába, a tantermek csak üresen tátonganak, ezért a horvátországi Mijaca önkormányzata úgy döntött: az épületet a köz szolgálatába állítják, és a kihasználatlan helyiségeket hullaházzá alakítanák át. A szülők érthető módon elborzadtak az ötlet hallatán, és máris heves tiltakozó kampányba kezdtek. A település lélekszáma mindazonáltal egyre csökken, de ahogy az egyik szülő megfogalmazta: a betelepülést fontolgató kisgyermekes családok számára nem valószínű, hogy épp egy hullaház iskola fog kedvet csinálni – adta hírül az Austrian Times internetes lap.

Kétszáz ezer bántalmazott, elhanyagolt gyerek Magyarországon

A negyedik legrosszabb helyen áll Magyarország a verés vagy ellátatlanság miatt meghalt gyerekek arányát tekintve az OECD-országok között – írta a Népszabadság. Kovács Zsuzsanna, az Országos Gyermek-egészségügyi Intézet munkatársa a lap csütörtöki számában azt mondta, a hazai gyerekek 10 százaléka, több mint 200 ezren veszélyeztetettek. A szakember hozzátette: jelentős területi egyenlőtlenségek vannak, a legrosszabb a kelet- és észak-magyarországi helyzet. Összeségében több ezer bántalmazott, több tízezer elhanyagolt gyerek él az országban, évente körülbelül 30-an belehalnak a verésbe vagy az elhanyagoltságba. Emlékeztetett: 2009-ben ombudsmani vizsgálat készült, amely megállapította, hogy az úgynevezett jelentési kötelezettségüket az óvodák, nevelési tanácsadók 50 százalékban, a rendőrség 13 százalékban, míg az orvosok csak 0,2 százalékban teljesítették. Az intézet ezért kidolgozott egy módszertani ajánlástervezetet, amely részletesen leírja, milyen utat kell bejárni, ha valaki ezzel a problémával találkozik.

Abel-díjat vett át a magyar matematikus

Abel-díjat kapott Szemerédi Endre Széchenyi-díjas matematikus. A matematikus, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézeté és az egyesült államokbeli Rutgers Egyetem professzora május 22-én vehette át Oslóban az Abel-díjat, amit sokan a matematika Nobel-díjának tartanak. Az elismerést személyesen V. Harald norvég király adta át az Oslói Egyetemen, ezt megelőzően pedig a királyi palotában fogadta a magyar tudóst. Az este folyamán díszvacsorát rendeztek a matematikus tiszteletére, melyen a király is megjelent.

Az Abel-díj hatmillió norvég koronával, azaz mintegy 235 millió forinttal jár. Az elismerést Niels Henrik Abel norvég matematikus születése 200. évfordulója tiszteletére alapította a norvég kormány. (Forrás: MTI)

Egyetemistákat és tanárokat várnak önkéntes munkára

Újabb pályázati kiírás jelent meg az Erzsébet-tábor nyári programjainak sorában, ezúttal önkéntes munkára várják felsőoktatásban tanulók és közoktatási intézményben dolgozó pedagógusok jelentkezését – tájékoztatott a Nemzeti Üdülési Szolgálat Kft. május 24-én. Az Erzsébet-tábort főként a Balaton partján rendezik meg június 18. és augusztus 25. között. Az önkéntesek a tábor ideje alatt teljes ellátást és igazolt sikeres munkájuk után turnusonként nettó 20 ezer forintos jutalmat kapnak, cserébe vállalják, hogy a táborhelyen egy turnuson keresztül, azaz hat napon át végzik feladatukat. Az önkéntes segítők részt vesznek a tábor mindennapi életének megszervezésében, közreműködnek a programok megvalósításában, és felügyelnek a gyermekekre. A pályázó önkénteseknek június 8-án Fonyódligeten felkészítő tréninget tartanak. A táborokat az étkezési célú Erzsébet-utalványokból származó bevételből finanszírozzák. A pályázatokat a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány egymilliárd forint értékben hirdette meg, a táborokban több tízezer iskolás gyermek üdülhet az idén.

A pályázatokat június 1-jéig adhatják be; a pályázati adatlap az Erzsébet-tábor honlapján található meg.

(Forrás: MTI)

OLVASD, ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja évi előfizetési díja 5 százalék áfával 4500 forint. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek csekket postázunk.

Az egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 120 000 forint, a féloldal 60 000, a negyedoldal 30 000 forint. Az apróhirdetés szavanként 60 forint. Minden egyes díjtételt 27 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: Millei Iлона

Technikai szerkesztő: Márfiné Bécsi Erika

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Felelős kiadó: Gálló Istvánné elnök

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4500 Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

ISMÉT SZÓLT A DAL A SZALAY UTCÁBAN

Ez a pedagógusnap sem ünneplésre született

Az idei Pedagógusnapon ismét elegáns és gerincegyenesítő demonstrációt tartott a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ), a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete (PDSZ), a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete, a Magyar Közoktatási és Szakképzési Szakszervezet (MKSZSZ) és az Oktatási Vezetők Szakszervezete (OVSZ). A demonstrációra érkező mintegy tízezer pedagógus azt követelte, hogy a köznevelési és szakképzési törvény bevezetését előkészítetlenség miatt egy évvel halasszák el, továbbá, hogy 2013. január 1-jével 20 százalékkal emeljék a közsféra alkalmazottainak, köztük a pedagógusoknak, a nevelő-oktató munkát segítőknél a fizetését.

Szép napra virradtunk június 3-án, a „pedagógusnapon”. A demonstrációra érkezőket nap-sütés és a Pomázi Önkéntes Tűzoltózenekar térzenéje fogadta a gyülekező színhelyén, a Jászai Mari téren. Fél tizenegy felé már egy gombostűt is nehéz lett volna ott leejteni, legalábbis az árnyékban. Az újonnan, az ország minden pontjáról érkezők közül már sokan a napra szorultak. A tér egyik sarkán a debreceniek egy csoportja Verdi Nabucco című operájából a Rabszolgák kórusának szövegét memorizálta, készülve arra, hogy amikor a szakszervezetek a petíciót átadják majd az oktatási államtitkárság politikai tanácsadóinak, *Thaisz Miklósnak és Sáhyi Lőrincnek*, és a hangszóróból ez a zene száll a tüntetők feje felett, együtt énekelhessenek az előadókkal. Ahogy egyikük megjegyezte: „Kár, hogy csak most kaptuk meg a szöveget. Már rég megtanultam volna. Már akkor is nagyon tetszett, amikor *Göncz Árpádot* köszöntötték vele.” Egy fiatal fiúcska állt mellette, bohócorban, bohócsipkával a fején. Mint kiderült, hatodikos gimnazista, s azért vette fel a kellékeket, hogy: „Ne bohócor döntsenek a gyerekek sorsáról mindenki feje felett.”

A Tolna megyeiek *József Attila* arcképét ragasztották egy nagy táblára, alatta a felirat a Thomas Mann üdvözlése című versből: „Fehérek közt egy európai”.

Nyíregyháza város és környezete képviselői azt mondták, ők azért jöttek a tüntetésre, hogy követeljék, halasszák el az oktatási törvények bevezetését egy évvel, gondolják át újra az egészet. No és a félelem is idehozta őket, a félelem a 32 órás kötelező benntartózkodástól, és attól, hogy még ha az igazgató nem is akarja majd, emiatt sokukat el kell bocsátania. S ha már itt vannak, azt is szóvá teszik, Szabolcsban a baptista egyház nagyon sok iskolát átvett, és bizony tartanak attól, ez is az elbocsátás rémével fenyeget sokakat.

A Pest megyeiek és a pestiek egy kisebb fa árnyékába szorulva várakoztak. Egyikük megjegyezte, „azért jöttünk, hogy kiharcoljuk a 20 százalékos béremelést! Igazán snassz, hogy a globális felmelegedés ellenére olyan rég be van fagyasztva a bérünk! No és persze azért, mert jó célért, együtt, jó irányba megyünk!”

A kőbányaiak hozzátették, ők azért jöttek el, mert igenis tartanak attól, hogy jövőre 30 ezer pedagógust elküldenek majd. A legnagyobb baj a bizonytalanság. No meg az, hogy akik ezeket a változtatásokat kitalálták, azoknak fogalmuk sincs az oktatás működéséről.

Csak azt sajnálták, hogy ahhoz képest, ahány pedagógus van, a tüntetésre kevesen jöttek el. „Ja, merthogy a politika... Hisz a tanárok egy része csak a jobboldali sajtót olvassa, ott pedig nemigen hirdették a pedagógusnap tüntetését.”

Igen, a politika. Míg gyülekeztek a pedagógusok, a „szomszédban”, a képviselői irodaház előtt – a pedagógus-szakszervezetek tudta nélkül, ám megragadva a tüntetés adta lehetőséget – sajtótájékoztatót tartott az MSZP az LMP és a Demokratikus Koalíció. Mindhárom párt bírálta a kormány oktatáspolitikáját, az MSZP azt hangsúlyozta, hogy veszélyben a pedagógusok béremelése, az LMP azt, hogy a pedagógusoknak nincs okuk az ünneplésre, a DK pedig azt, hogy válsághelyzet van a közoktatásban.

Szanyi Tibor, Török Zsolt, az MSZP, *Osztylákán Ágnes*, az LMP politikusa pedig aznapra pedagógussá avanszált, egyszerűen beálltak a Pomázi Önkéntes Tűzoltózenekar vezetésével az oktatási államtitkárság elé vonuló tanítók és tanárok közé.

A tüntetők nem értek be mind a Szalay utcába. A hátsó sorokban állók szerencsére kivétel nélkül nézhettek, hallhatták, mi történik az oktatási államtitkárság utcájának végén felállított színpadon. A nagygyűlésen *Mendrey László*, a PDSZ elnöke úgy fogalmazott, attól tartanak, az életpályamodell bevezetéséhez szükséges pénzt a „pedagógustársadalom kannibalizmusa árán” kívánják előteremteni.

Galló Istvánné, a PSZ elnöke kijelentette, nem hagyják tönkretenni a magyar közoktatást. Mint mondta, „az egyeztetés nélküli törvények súlyosan pedagógus- és gyermekellenesek”, és ha nem halasztják el a köznevelési és a szakképzésről szóló törvény bevezetését, azzal „jövőtehetetlen károkat okoznak”. Azt mondta, a köznevelési törvény számos pontja „hiányos, zavaros”, amely nem szabályozza egyértelműen a közoktatás rendszerét. Például az iskolák üzemeltetése az önkormányzatokra hárul, miközben bevételeik egy részét elvonják tőlük. Beszélt arról, hogy a közoktatási intézményfenntartás teljesen átalakul, a kormányhivatalok pedig dönthetnek majd az iskolák bezárásáról és a pedagógusok elbocsátásáról, amelybe azonban a szülői munkaközösségeknek nem lesz beleszólásuk. Szólt arról, a kormány célja, hogy a gyermeknevelés az állam kezébe kerüljön, hogy „hatalomhoz hű állampolgárokat” neveljenek a pedagógusok.

Somogyi László, az OVSZ elnöke arra hívta fel a figyelmet, a pedagógus-életpályamodell bevezetését a költségvetés állapota 2013. szeptember 1-jétől nem teszi majd lehetővé.

Tóth József, az MKSZSZ elnöke arról beszélt, hogy a törvények bevezetésével nem kerülhető el a létszámleépítés, az átalakítások legnagyobb vesztese pedig a szakképzés lehet.

Nádori Livia a szülők, valamint a Hálózat a Tanszabadságért képviseletében a nyilvánosság erejének fontosságát hangsúlyozta, amelynek segítségével a tanárok megmenekülhetnek a „jogfosztástól”.

A rendezvény végén *Muity Mária*, a Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezetének titkára felolvasta a kormányhoz szóló, a követeléseiket tartalmazó petíciót. Ebben egyebek között azt követelték, hogy a kormány kezdeményezze a köznevelésről szóló törvény és hozzá kapcsolódóan a szakképzésről szóló törvény bevezetésének egy évvel való elhalasztását, az ehhez szükséges törvénymódosításokat pedig haladéktalanul nyújtsa be az Országgyűlésnek, hogy a szakszervezetek közreműködésével a kormány tekintse át a foglalkoztatás szabályait és a pedagógus-életpályamodell rendelkezéseit, utóbbi bevezetése és a közalkalmazotti bértábla emelése pedig ne függjön létszámleépítésektől és munkateher-növekedéstől. Ezenkívül követelték a közsféra egészében a legalább 20 százalékos illetményemelést január 1-jétől.

Huszonhat magyar konföderáció, ágazati szakszervezet, szakmai és civil szervezet támogatta a pedagógus-szakszervezetek demonstrációját, sokan jelenlétükkel is megerősítették, ők is úgy gondolják, az oktatás közügy, mindenkit érint. Így aztán a mintegy tízezernyi pedagógussal együtt ők is hallhatták, hogy az Oktatásügyi Internacionálé és az Európai Szakszervezeti Szövetség Pedagógus Ágazati Bizottsága (ETUCE) európai igazgatója, *Martin Römer* levélben fejezte ki szolidaritását, ahogy tette ezt két ciprusi, a szerb, a szlovén, a belga, a francia, két ír, a litván, két örmény, a svéd, a spanyol, az orosz és az észt oktatási szakszervezet is.

A Szalay utcában ismét szólt a dal *Koncz Zsuzsa* előadásában, pontosan ugyanúgy, mit egy évvel ezelőtt, hogy a nagygyűlést végül *Zorán Nincs béke* című száma zárja le. Az ott állók ugyanúgy vették a dalok üzenetét, mint tavaly. A kérdés csak az, hogy az ő üzenetüket hajlandók-e végre meghallani az államtitkárság második emeletén.

M. I.

VAN KÖZÖS MUNKÁNK!

A munkavállalók helyzete

Ha nem csupán jelenségszinten leírni, de érteni is akarjuk a munkavállalók helyzetét, értenünk kell azt a gazdálkodási módot, amelyben ők napról napra eladják a munkaerejüket.

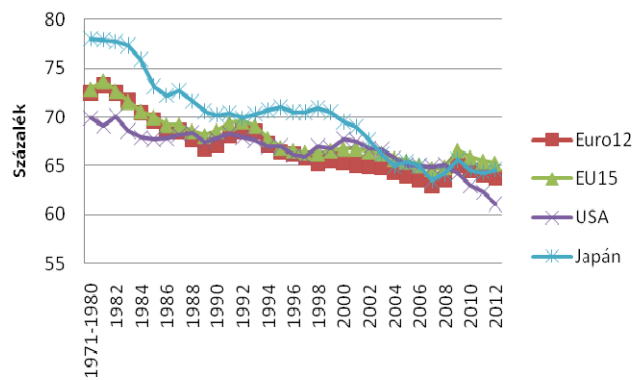
A globalizáció lényege a tőke roppant méretű koncentrációjával létrejött transznacionális társaságok gazdasági hatalmának kiterjedése. A tőke a termelési eszközök magántulajdonát jelenti, amelyet természeténél fogva profit (nyereség) céljára működtetnek. Nem az emberek testi-lelki-szellemi szükségleteinek kielégítése tehát a cél, hanem a tőketulajdonosok nyeresége. A profit a termelésben keletkező új érték (hozzáadott érték) egy része. A hozzáadott értéket a dolgozók munkája teremti. Ez az új érték oszlik meg bérré és profitra. A piaci versenyben csak az a vállalat marad fent, amelyik versenyképes. A versenyképesség lényege, hogy a cég kellően nyereséges, profitábilis maradjon, egyrészt, mert ez a termelés célja, és ha nem keletkezik kellő profit, a tőketulajdonosnak nem érdeke a termelés fenntartása (bezárja az üzemet, más vállalkozásba vagy a pénzügyekbe fekteti tőkéjét), másrészt, mert a profitból tud terjeszkedni, fejleszteni. Profit úgy lesz, ha az egységnyi (a befektetett pénz egy egységére jutó) költségek a lehető legkisebbek. A költségeknek a profit szempontjából legfontosabb eleme a bér, hiszen ez az, ami közvetlenül befolyásolja, mekkora lesz az új értéken belül a profit részesedése.

A hozzáadott értéket termelékenyebb technológiával lehet növelni, ami egyben azt is eredményezi, hogy a bér aránya a hozzáadott értékben csökken: ugyanannyi munkára alatt a fejlettebb technológiával több terméket lehet előállítani. Am ez csak akkor éri meg igazán a tőketulajdonosnak, ha a bérek nem nőnek ugyanolyan ütemben, mint a termelékenység, hiszen csak ekkor nőhet a befektetett tőke egységére jutó profit aránya.

Ugyanez a helyzet a tőkés állam gazdálkodásával is. Ha állami vállalatról van szó, az is a piacon kénytelen megélni. Ha nem elég versenyképes, kihullik, alkalmazottait el kell bocsátania. A hozzáadott érték (GDP) újraelosztását végző állami költségvetés is ugyanebben a logikában gazdálkodik: kiadásai nem lehetnek nagyobbak bevételeinél, mert az eladósodáshoz vezet. Bevételeit vagy a munkavállalóktól, vagy a munkáltatóktól szerzi (adók, járulékok), de ha túlterheli a munkáltatókat, akkor azok profitabilitása csökken (a profitból való levonás túl nagy lesz), ezért versenyképtelenné válnak a globális piacon. Ha kicsik, tönkremennek, ha nagyok, elhagyják az országot kedvezőbb adórendszer után nézve. Ugyanez történik, ha magasak a bérjárulékok. Marad tehát a bér közvetett vagy közvetlen megadóztatása a vevőkre áthárítható forgalmi adók vagy a bérből fizetett adók, járulékok formájában. A kiadási oldalon ugyanez a helyzet: minden, amit nem a tőkeértékesülést segítő eszközökre, hanem a bérből, fizetésből, nyugdíjból, segélyből élőkre költ az állam, rontja a tőkeértékesülés feltételeit.

Jól kifejezi ezt az egész világon a nemzetgazdasági versenyképesség mérésére használt „egységnyi munkaerőköltség”, röviden az összes bérköltség/GDP arány, amit folytonosan csökkenteni kell a nemzetgazdasági versenyképesség megőrzése végett, és a „sikeres” nemzetgazdaságok csökkentik is. Innen származik a „minél kisebb államot!” neoliberális követelés, és a „jóléti kiadások” csökkentésének imperatívusza, de ezt rejti az egészségügy, oktatás stb. „racionalizálásnak” követelménye is.

Összes bérköltség/GDP 1971-2012

Forrás: *Statistical Annex of European Economy Autumn 2010*
European Commission Directorate General Ecfin, Economic And Financial Affairs

Az eredmény: szerte a világon, és különösen az egykor „jóléti” rendszereiről híres Európában csökken azoknak a részesedése a GDP-ből, akik azt megtermelik. Ez a helyzet a válság idején különösen jól látszik, hiszen még a tőkeválság költségeit is a munkavállalóknak kell(ene) kitermelniük.

Az ilyen kiélezett helyzeteknek azonban van egy előnye: a munkavállalók ráébredhetnek, mi a közös mindannyiuk társadalmi helyzetében.

A pedagógusok helyzete

A pedagógusok munkájuk kvalifikált jellegéből adódóan több szempontból is a munkavállalók privilegizált rétegéhez tartoznak. Ez azzal jár, hogy csak akkor és annyiban szolidárisak más munkavállalói csoportokkal, amikor és amennyiben a saját helyzetük is romlik.

A munkavállalók összefogását roppantul megnehezíti a megosztásukra törekvő politika, amely könnyen teszi ellenségekkel vagy egymás iránt közömbössé a különböző szakmákban dolgozókat, de például párt- vagy ideológiai alapon is súlyos törésvonalakat visz még az azonos szakmában dolgozók közé is. Am ez csak ideig-óráig marad így, mert a munkavállalók helyzetének romlása általános, és előbb-utóbb minden csoportjukat eléri.

Amikor már a közvetlen létfeltételekről van szó, az addig egymással élénk világnézeti vitákat folytató kollégák is kénytelenek felismerni, hogy egy csónakban eveznek. A reálbércsökkenés, az óraterhelés növekedése, a kötelező vagy csak „elvárt” pluszmunkák és a munkavégzést érintő döntési szabadság csökkenése minden pedagógus számára egyformán fáj.

A lezüllő (munkanélküliséggel fenyegetett, vagy azzal hosszú évek óta gyötört, elszegényedő) társadalom legkiszolgáltatottabb rétege a gyermek. A kapaszkodó, cél, a felnőttek világába vetett bizalom hiánya a gyermek jövőbe, saját jövőjébe vetett hitét még e hit megszületése előtt porrá zúzza.

(Folytatás az 5. oldalon)

VAN KÖZÖS MUNKÁNK!

(Folytatás a 4. oldalról)

Nemcsak a szülők, hanem a pedagógusok is e társadalom részei, lévén maguk is szülők, munkavállalók és megélhetésükért, munkájukért, jövőjükért aggódó dolgozók. Így aztán nincs, aki tudná, mi a jó, mi a rossz, mit kell elvárni és mit megengedni a gyerekeknek: akik nem tudják miben áll az ő szabadságuk, joguk és kötelességük, azok nem tudják, miben áll a gyermeké. Egy ilyen helyzetben azok sem képesek eredményesen dolgozni, akik tudják...

Az atomizáltság

Mindenoldalú individualizmus szakítja atomjaira a társadalmat, és a homo sapiens megkülönböztető jegye, kialakulásának és létének feltétele, a munkában való „közösség” szitokszóvá válik. Mivel azonban ez a közösség az ember lételeme, az iránta való vágy kioltathatlan. A történelem produkált és produkál most is olyan helyzeteket, amikor a „közösség” iránti vágyat a tudatlanság, a profithajzával együtt járó népbútítás és ezek talaján a politika ügyes játéka valami silány pótlékkal elégíti ki. Ahogy a gyerek megtalálja a maga „közösségét” a legkülönbözőbb, sokszor önpusztító identitásközösségekben (zenei, öltözködési stílusok, szórakozási formák stb.), úgy találja meg a felnőtt társadalom is a maga „közösségét” a készen talált eszmékben (vallások, nacionalizmusok). Mivel azonban ezek csak álközösségek, amelyek tartalmatlanok, sőt antagonisztikus ellentmondásokkal terhelték, a társadalom atomizáltsága nemhogy csökkenne, de nő.

Ebben a helyzetben a pedagógusréteg is lezuhan: öntudatlanná, kicsinyessé, és kettős (szellemi és intézményi) eszköztelenségével a megosztottság, a gyűlölködés, a gyermekek önzővé és szűklátókörűvé nevelésének alanyává válik. Ezt nemcsak mint kutatót, hanem mint nyolc igen különböző (általános, közép, vidéki, fővárosi, szakképző, gimnázium, speciális, önkormányzati, alapítványi stb.) iskolát közvetlen közelről ismerő szülő is mondom.

Ezt az egész lefelé húzó spirált azonban elkerülhetlenül megakasztja az életkörülmények előbb-utóbb minden munkavállalói réteget utolérő romlása, amely előbb egy-egy iskolán belül, később városi, országos szinten lecsupaszít minden álkülönbséget a valós társadalmi helyzet kökemény magjáról.

Az ezzel járó felismerést és a kiutat egyedül a közös, szervezett cselekvés követheti ki. Ebben meg lehet tanulni a „versengés” pusztító folyamatával szemben építő kooperáció, vita, megértés, közös elemzés, közös döntés, közös cselekvés erejét és eredményességét. Az ilyen együttműködésre képes pedagógustársadalom már erélyes mozdulattal tudja sutba vágni a ma az isko-

lákban általánosan elfogadott, a totális individualizációt tápláló, mindenoldalú versenyzetetés „pedagógiai” buldózermodszereit, a gyermekeket egymás ellen és önös érvényesülésükre kondicionáló iskolai versengést, és helyette az egymásrautaltság igazára építő, közös munkára tanítani a jövő generációkat.

A szakszervezetek jelentősége

Ma a hazai szakszervezeti mozgalom gyengesége és megosztottsága miatt alulról kell újjáépíteni a szakszervezeteket.

A pedagógusoknak azzal az öntudattal kell megszervezniük munkavállalói érdekvédelmüket, hogy az ő kezükben van a társadalom jövője. Nem egyszerűen csak saját munkavállalói érdekeiket védik tehát, amikor azt védik, de azt a kiemelkedő fontosságú feladatot is, amelyet a társadalmi munkamegosztás rájuk rótt. Ugyanakkor tisztában kell lenniük azzal, hogy *csak* a pedagógusok érdekeit, pláne *csak* a pedagógusok által nem lehet megvédeni. A munkavállalói rétegek közötti szolidaritás nélkül a munkavállalói érdekek védtelenek. Az összefogás ösztönzésében a pedagógusoknak társadalmi presztízsük és helyzetük okán (hogy ti. mindenféle munkavállalói réteg gyermekeit tanítják) vezető szerepet lehet és kell játszaniuk.

Első lépésként venniük kell a bátorságot, hogy saját iskolájukban létrehozzanak egy alapszervezetet, amely egy ágazati (szakmai) szakszervezethez tartozik. Második lépésben arra kell ösztönözniük az ágazati szakszervezet vezetőit, hogy erősítsék együttműködésüket más ágazati szakszervezetekkel, és annak a szövetségnek a vezetőit, amelyhez az ágazati szakszervezet tartozik, hogy az egyesülés céljával működjön együtt más szakszervezeti szövetségekkel. A szakszervezet minden szintjén összefogásra kell törekedni a munkavállalók (és munkanélküliek) érdekeiért küzdő civil szerveződésekkel is.

Mindez gittegyleté válik, és hamar hamvába hal, ha nem erősítik meg közös akciókkal, amelyeknek a palettája igen széles, de mindenképpen tartalmaznia kell a közösségi élmény lehetőségét (felvonulás, demonstráció, nagygyűlés stb.).

Mindezzel a töke versenyképességi követelményével járó relatív és abszolút bérlésorítási tendenciákat nem lehet kiiktatni, de lassítani igen. És ami a fő: nem középiskolás fokon meg lehet „tanítani” a bérből, nyugdíjból, segélyből élők számára, hogy hol lakik az igazi közösség. Ezen az alapon aztán majd rendezni lehet közös dolgainkat, ami nem is kevés...

(Artner Annamária, cikkünk szerzője közgazdász)

Szakszervezetek: halasszák el a köznevelési és a szakképzési törvény bevezetését!

A pedagógusnapi demonstrációt azért tartja meg az öt közoktatási szakszervezet, mert úgy érezzük, ez az utolsó pillanat, hogy megakadályozzuk, ami készül, vagy össze fog omlani a közoktatás rendszere – jelentette ki Galló Istvánné, a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke, a SZEF alelnöke, a SZEF által rendezett sajtóbeszélgetésen május 31-én. A beszélgetés másik résztvevője dr. Tittmann János, Dorog polgármestere a közoktatási rendszer átalakításának ellentmondásairól beszélt.

A PSZ elnöke kijelentette: azt, hogy összeomlik a közoktatás rendszere, ha szeptember elsején életbe lép a köznevelési és a szakképzési törvény, tényszerűen alá tudja támasztani. A törvények hatálybalépésének elhalasztására azért van szükség, hogy a kormányzat és a szakmai, érdekvédelmi szervezetek konszenzusra jussanak az átalakítás legvitatottabb pontjaiban. Galló Istvánné szerint a közoktatási és a szakképzési törvény technikailag rossz és végrehajthatatlan, a törvényekhez kapcsolódó kormány- és miniszteri rendeletek csak szeptemberben jelennek meg. A törvények életbelépésének elhalasztása a kormány számára „nagyon jó menekülési útvonal lenne arra, hogy ne bukjon bele ebbe a fiaskóba” – jegyezte meg.

Dr. Tittmann János, Dorog polgármestere szerint a közoktatás államosítása ellentmond az önkormányzatiság egyik legfontosabb alapértékének, a szubszidiaritás elvének. Úgy vélte, a kereszténydemokrata elveket hangoztató oktatási államtitkár ellentmondásba került saját filozófiájával, továbbá az ügymenet olyan időkeretek közé lett szorítva, mely a hiányos előkészítés, elhamarkodottság, átgondolatlanság kockázatával fenyeget. Végül megjegyezte, vannak eszközök, melyek biztosan alkalmatlanok bizonyos célok elérésére, és vannak módszerek, melyek hiányában bizonyos célok biztosan nem érhetők el.

MERRE TART, ÉS HOVÁ VISZ AZ ÚJ OKTATÁSPOLITIKA?

Rövid kormányzati számvetés az elmúlt két év oktatást érintő intézkedéseiről

Az Orbán-kormány két éves regnálása alatt jelentős változtatásokat indítottak el és hajtottak végre az oktatásban is. A minisztériumból államtitkársággá zsugorodó Szalay utcai épületben Hoffmann Rózsa oktatási államtitkársága az MTI kérésére összegezte azokat. Kiemelendőnek tartották, hogy új köznevelési törvény született, megalkották az új Nemzeti alaptantervet (NAT), módosult az óvodai nevelési program és megváltozik a finanszírozás metódusa. Ez évre jelezték még az új törvény végrehajtási rendeleteinek és a NAT-hoz kapcsolódó kerettantervek megalkotása mellett a tankönyvrendelet és a kollégiumi nevelés országos alapprogramjának megjelentetését is. Elfogadták az új nemzeti felsőoktatási törvényt, és ahogy fogalmaztak: 2013-tól be kell vezetni a képzés, a fejlesztés és a kiválóság céljait támogató hárompilléres állami támogatás rendszerét, és folytatódik a Széll Kálmán Terv végrehajtása. Az alábbiakban az oktatási államtitkárság összegzéseit közöljük.

Közoktatás: Új törvény, újfajta finanszírozás

Az oktatási államtitkárság szerint a legfontosabb jogszabályi változás a nemzeti köznevelésről szóló törvény elfogadása volt. Ennek bevezetésétől azt várják, hogy nő az oktatás színvonala, az iskolákból a fiatalok korszerűbb, versenyképesebb tudással kerülnek ki. Úgy vélik, a pedagógus-életpályamodell kiszámíthatóbb, átláthatóbb életutat ígér, a pálya nagyobb anyagi elismerését az ágazat egy, a jelenlegitől alapvetően eltérő szemléletű, új bérrendszerrel kívánja érvényre juttatni.

Az államtitkárság hozzátette, hogy megváltozik a finanszírozás, és az oktatás egészének működéséért, a közpénzek hatékony elköltéséért a kormány nagyobb felelősséget vállal. Utalt arra, hogy 2012. január 1-jével állami fenntartásba kerültek a megyei önkormányzati iskolák, s 2013. január 1-jével ez kiterjed a települési önkormányzati iskolákra is. Az új NAT 2013. szeptember 1-jén lép életbe felmenő rendszerben, a pedagógus-előmeneteli rendszer 2013. szeptember 1-jétől hatályos, az új intézmény-ellenőrzési és -értékelési rendszer 2012. szeptember 1-jén indul.

Felidéztek, hogy már a 2010-es tanévközékre megszületett az a jogszabály, amely az igazolatlanul 50 óránál többet hiányzó diákok esetében a korábbinál szigorúbban jár el, s korlátozza a családi pótlék kifizetését. Az eredmény kézzel fogható a Belügyminisztérium adatai szerint: míg a tankötelezettség megszegése miatt 2009-ben 44 361 feljelentés érkezett a rendőrséghez, 2011. január 31-ig ez a szám alig ötödére apadt; 8094 gyermek igazolatlan mulasztása haladta meg a kritikus határt.

Módosult az óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló rendelet. A korábbi kormányrendelet az úgynevezett genderideológia alapjait tette volna le, mely az egyenlőség jegyében értelmetlennek tartja a nemek megkülönböztetését. Mint írták, ez vitatható irányba befolyásolhatta volna a gyermekek erkölcsi, szel-

lemi fejlődését, ezért elengedhetetlenül szükséges volt a korrekció.

Az államtitkárság kitért arra: a nemzeti összetartozás napjáról országgyűlési határozat rendelkezik, ebben azt a feladatot adták a kormánynak, hogy készítse elő egy új iskolai emléknapi bevezetését már a jelenlegi tanévben. Az emléknapi a trianoni döntésről való megemlékezésen kívül a Kárpát-medencei magyar testvériskolai és diákközösségi kapcsolatok elmélyítését is szolgálja. A kormány ezzel kapcsolatos, Határtalanul című programjának lényege, hogy a közoktatásban tanuló valamennyi magyar fiatal legalább egyszer, a magyar állam támogatásával eljusson a szomszédos országok magyar lakta területeire, és cserekapcsolatok keretében minél több külföldi magyar diák juthasson el Magyarországra.

Az elmúlt időszakot összegezve felidéztek még a kisiskolák újraindítását segítő pályázatokat, amelynek keretében 300 millió forint állt a sikeresen pályázó települések rendelkezésére. Mint írták, „megrázóan kevés”, mindössze négy érvényes pályázat érkezett, e szám tükrözi az önkormányzatok reménytelen helyzetét. Az államtitkárság rövidesen megtalálja annak módját, hogy a megmaradt összegből a megszűnéssel fenyegetett kisiskoláknak „dobjon mentőövet” – ígérték.

Jelezték: az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében a közoktatási fejlesztésekre kilenc operatív programból mintegy 351,2 milliárd áll rendelkezésre a 2007–2013-as időszakban. A Minőségi oktatás és hozzáférés biztosítása mindenkinek című program célja, hogy a közoktatás rendszerében – az egész életen át tartó tanulás stratégiájával összhangban – egyszerre javuljon az oktatás eredményessége és hatékonysága, valamint mindenki számára biztosított legyen a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés. Ennek részeként 143 milliárd forintot különítettek el a közoktatási pályázatok támogatására.

Az összegzés szerint az államtitkárság közoktatási konstrukciói közül valamennyi előkészítése elindult, ezek túlnyomó többségét 2012 első negyedévének a végéig meghirdették. A közoktatás tartalmi megújulását kiegészíti a közoktatási intézményeknek az Európai Regionális Fejlesztési Alapból történő infrastrukturális fejlesztése. A TIOP 1. – Az oktatási infrastruktúra fejlesztése című programra 43,4 milliárdot különítettek el. A hét Regionális Operatív Programban összesen mintegy 164,8 milliárd áll rendelkezésre a közoktatási intézmények infrastruktúra-fejlesztésére.

Jövőbeni feladatként jelölték meg a NAT-hoz kapcsolódó kerettantervek, a szakiskolai tanulók részére az érettségire való két éves felkészítés koncepciójának és kerettantervének kidolgozását. Kitértek a pályaorientációs feladatellátással kapcsolatos módszertani segédanyagok kidolgozására és a pedagógusok felkészítésére, a szociális és egyéb hátránnyal élő fiatalokat célzó köznevelési hidprogramok kimunkálására, az alapfokú művészetoktatás további megfelelő jogi szabályozására, s a december végén megszűnő minősítési rendszer újragondolására.

A tervek között szerepel új szaktanácsadói rendszer kiépítése, a NAT és a kerettantervek alapján egységes és áttekinthető tankönyvpiacon kialakítása állami irányítású terjesztéssel, az alternatív engedélyezett (finanszírozott) tankönyvek számának minimalizálásával, tartós tankönyvvé és az általános iskolában ingyenessé tételével. Kiemelték továbbá az óvodai férőhelyek bővítését, a kora gyermekkori fejlesztések erősítését, az iskolai tehetséggondozás feltételrendszerének fejlesztését.

Felsőoktatás: 2013-tól új állami támogatási rendszer

Az oktatási államtitkárság az oktatás ezen szegmensében az új nemzeti felsőoktatási törvény elfogadását tartja az elmúlt időszak legfontosabb eredményének. Összegzésükben kiemelték: 2013-tól be kell vezetni a képzés, a fejlesztés és a kiválóság céljait támogató, hárompilléres állami támogatás rendszerét, és folytatódik a Széll Kálmán Terv végrehajtása.

(Folytatás a 6. oldalon)

MERRE TART, ÉS HOVÁ VISZ AZ ÚJ OKTATÁSPOLITIKA?

(Folytatás az 5. oldalról)

A tervek között szerepel még nemzeti és nemzetközi kiválóságprogram indítása és a külföldi részképzésbe bekapcsolódók számának jelentős növelése.

Az államtitkárság közölte: a felsőoktatás modernizációjának kiindulópontja a felsőoktatási közösség – Magyar Rektori Konferencia, hallgatói érdekképviseletek – által összeállított „problématérkép” volt, amely bemutatta, hogy 2010-re a felsőoktatás minden területén komoly problémák halmozódtak fel, ezért jelentős és átfogó változások indokoltak.

Mint írták, az elmúlt kormányzati ciklusok felsőoktatási koncepciói elsősorban a mennyiségi fejlesztésre koncentráltak, háttérbe szorítva ezáltal a minőségi oktatás megteremtésének lehetőségét, ennek következtében 2010-re már nemzetközi összehasonlításban is érzékelhetően csökkent a hazai felsőoktatás általános színvonala. Hozzá tették: az új kormány megalakulása után egy strukturálisan elavult, szétaprózott intézményhálózattal rendelkező, eltérő és egyenetlen minőségű szolgáltatásokat nyújtó, a túldimenzionált tömegképzés jellemzőit magán viselő, már középtávon is finanszírozási problémákba ütköző felsőoktatási rendszerrel találta magát szembe.

Az államtitkárság kiemelte, míg az elmúlt két évet az új felsőoktatási koncepció végrehajtását lehetővé tevő törvényi háttér megteremtése jellemezte, addig az elkövetkezendő időszakot tekintve alapvető strukturális, finanszírozási, intézményhálózati átalakítások, illetve koncentrált és számottevő fejlesztések várhatók az ágazatban, elsősorban a csaknem ezermilliárd forintnyi pályázati források felhasználásával.

Az összegzés szerint a cél 2020-ra az, hogy évente 20 ezren vegyenek részt külföldi részképzésben a jelenlegi 5 ezer helyett, ezzel Magyarország e tekintetben az EU első tíz országa közé kerülhetne. Mint írták, Campus Hungary Program indul, melynek célja a felsőoktatási nemzetközi hallgatói mobilitás támogatása és ösztönzése. Kitértek arra is, hogy a tudományos utánpótlás biztosítása érdekében a kiemelkedő kutatási, illetve tanulmányi eredményeket elérő hallgatók tevékenységét el kell ismerni. A felsőoktatási minőség kiemelt kezelésére az intézmények minőség alapú differenciálása és támogatása a cél. Kiemelt cél az anyaországi felsőoktatási intézmé-

nyek részvételének ösztönzése a határon túli magyar felsőoktatás fejlesztésében. A fejlesztési pólusok meghatározásakor erre a dimenzióra is figyelemmel kell lenni.

Az elmúlt időszak legfőbb eredményének nevezett új nemzeti felsőoktatási törvény mellett elkészült a nemzeti felsőoktatás fejlesztéspolitikai irányainak koncepciója, amely az intézmények fejlesztési terveivel együtt a középtávú szakpolitikai stratégia alapjául szolgál.

Az oktatási államtitkárság kitért arra, hogy az új törvény alapján elfogadták a felsőoktatási minőségértékelés és -fejlesztés egyes kérdéseiről szóló rendeletet, amelynek révén újjaalakulhatott a Magyar Akkreditációs Bizottság, és létrejöhetett a Felsőoktatási Tervezési Testület; e szervezetekre a felsőoktatás minőségének fejlesztését, középtávra szóló stratégiájának kialakítását tekintve komoly feladatok hárulnak majd. Kiemelték, hogy az újjaalakult gazdasági tanácsok hatékonyabb stratégiai támogatást jelentenek az intézmények fejlesztésében és vagyonpolitikájában.

Az újjaalakult gazdasági tanácsok hatékonyabb stratégiai támogatást jelentenek az intézmények fejlesztésében és vagyonpolitikájában

Utaltak arra, hogy 2012-től kezdődően az oktatási kormányzat a műszaki, informatikai és természettudományos képzések területén megduplázta az állami ösztöndíjas helyek arányát. Az összegzés szerint az elmúlt időszak költségvetési adatainak ismeretében elmondható, hogy 2012-ben is nőtt a felsőoktatási intézmények saját bevétele. Minden második hallgató teljes állami támogatásban részesül, a felsőoktatási intézmények képzésidő-rendszerében önköltségi alapú számítást vezettek be, amely biztosítja az átláthatóbb gazdálkodást. Az esélyteremtés még szélesebbre nyitása érdekében az állam a Diákhitel II. program keretében minden új belépő diák számára biztosítja a felsőoktatáshoz való hozzáférés forrását.

A felsőoktatási minőség erősítését szolgáló speciális intézkedések között sorolták fel a szóbeli felvételi bevezetését, a tanárképzés osztatlan képzési formába történő átalakítását, a felsőoktatási szakképzés megújítását, a doktori képzési rendszer tehetséggondozási követelményeinek megerősítését.

Az oktatási államtitkárság közölte azt is, hogy az idén június 30-ig benyújtandó intézményfejlesztési tervek alapján az év

második felében elkészül a nemzeti felsőoktatásra vonatkozó középtávú szakpolitikai stratégia.

A Nemzeti Kiválóság Program keretében megvalósul a kiváló hallgatók, a doktorjelöltek és a doktori fokozatot szerzők, az oktatók, kutatók kiválóság alapú támogatása. Kitértek arra is: az elmúlt két évben az Új Széchenyi Terv keretében összesen 17 kiírás jelent meg csaknem 77 milliárd forint értékben. A kiírások közül tíz a felsőoktatási intézményeknek szóló pályázat, további hét pedig országos hatáskörű fejlesztéseket megvalósító, kiemelt projekt.

A felsőoktatási Bursa Hungarica-ösztöndíj pályázatához a 2011. évi fordulóban 2431 települési önkormányzat, 2012-ben pedig 2387 önkormányzat csatlakozott, ennek alapján 38 957-en kaptak támogatást.

Ami a közoktatás összegzéséből kimaradt

- A tankötelezettség korhatárának leszállítása 16 évre.
- Az általános iskolát befejező tanulók felét a hároméves szakképzésbe kívánják irányítani.
- A szakképzésben a közismereti tárgyak aránya maximum 33 százalék lehet.
- A gimnáziumi férőhelyek jelenlegi számát 40 százalékkal kívánják csökkenteni.
- A szükséges feltételek megteremtése nélkül hároméves kortól kötelező az óvoda, nagyobbaknak az egész napos iskola.
- A pedagógus-életpályamodell bevezetését függővé teszik a gazdaság állapotától, és minősítési rendszerhez kötik. Ennek szempontjai a szakmai alkalmasság mellett a megbízhatóság és az eddig nyilvánosságra nem hozott etikai szabályok betartása.
- A pedagógus 40 órás heti munkaidejének 80 százalékával az intézményvezető rendelkezik.
- Ez a burkolt óraszámemelés lesz az alapja az egész napos iskola megvalósításához szükséges pedagóguslétszám megállapításának.
- A közoktatás rendszerének központosítása a kormányhivataloknak lehetőséget ad az intézmények összevonására, bezárására, következképp pedagógusok és kiegészítő személyzet elbocsátására.
- Hiányoznak a törvények értelmezéséhez, végrehajtásához szükséges végrehajtási rendeletek.
- Hiányzik a közoktatási intézmények fenntartóváltásának részletes kidolgozása.

MÉRLEG – FÉLIDŐBEN

Az oktatáspolitikai megmérettetett és könnyűnek találtatott

Két év történelmi méreteken nem hosszú idő, s igaz ez az oktatáspolitikára is. Tény, hogy a jelenlegi Orbán-kormány hihetetlen gyorsasággal indította el a mindent átalakító, vagy inkább mindent felforgató változtatássorozatot. Érdemes és tanulságos számba venni intézkedéseiket, és még inkább azok már most látható, illetve tudható negatív hatásait.

Az oktatásügy része lett egy hatalmas és átláthatatlan bürokratikus szervezetnek, mikor megszüntették a minisztériumot. Igaz, ettől még elvben lehetne szakszerű és jó döntéseket hozni, de ebben az esetben a változásnak szimbolikus jelentése van.

Példátlan, hogy minden egyeztetés nélkül születtek olyan határozatok, amelyek alapjaiban változtatták meg az oktatási rendszer egész struktúráját, illetve tartalmát. Az államtitkárság ezt cáfolja, de az igazság az, hogy sem a pedagógusokat, sem a szülőket, sem a diákokat, nem beszélve a szakmai szervezetekről, nem vonták be a változtatások előkészítésébe. Akkor viszont hol, kivel és mikor, miről konzultáltak?

Az államtitkárság által kijelölt út

Az oktatási államtitkárság szerint a köznevelési törvény jelenti minden változás alfaját és ómegáját. Nézzük hát, csak szigorúan szakmai szempontból, hová is vezet az út, amit kijelöltek az oktatás és a diákok számára.

Megdöbbenő, és bátran ki kell mondani, embertelen döntés volt a tankötelezettségi korhatár leszállítása 16 éves korra, mely pontosan azt a réteget sújtja, amelyik egyébként is a legkiszolgáltatottabb. Milyen szándék húzódik meg e mögött? A gyermekmunka visszaállítása? Ha ezt komolyan vesszük, és minden emberi és pedagógiai szempontból elítéljük is, nehéz elhinni, hogy cél lehet a tömeges képzetlen munkaerő újratermelése.

A létrejövő szakiskolából kikerülő fiatal sosem lesz képes érettségizni

A rossz, antihumánus döntés egyenes folytatása az, ami a szakképzéssel történik. A tanulók felét az eleve zsákutcát jelentő hároméves szakképzésben kívánják „oktatni”, ahol a közismereti órák maximum 33 százalékát teszik ki a képzési időnek. Gyakorlatilag megszűnik a magyar nyelv és irodalom, a matematika, az idegen nyelv tanítása. Ebből az iskolatípusból kerül ki a XXI. század művelt szakmunkása, aki megállja a helyét Európában és a gyorsan változó világban? Álságos feladatként jelölik meg a szakiskolai tanulók számára az érettségire való 2 éves felkészítés koncepciójának kidolgozását. A törvény által jelzett szakiskolából kikerülő fiatal sosem lesz képes érettségizni.

Vagy mélyen lenézve őket semmire nem jó, semmilyen tudást nem takaró, értéktelen papírt kívánnak nekik adni.

A gondolkodás szabad megválasztása helyett visszatér a magolás

De nézzük a másik oldalt. A gimnáziumi helyek radikális csökkentése egy avitt, szelekczióra épülő oktatási és társadalmi rendszert vizionál.

A törvény mellett az új Nemzeti alaptantervre (NAT) büszke az oktatásirányítás. Miről van szó?

A gondolkodás, a megismerés útjainak szabad megválasztása helyett visszatér a „tantárgyak” magolása. Egyébként a NAT-ban megjelölt ismereteket legfeljebb a tanulók harmada lesz képes elsajátítani.

Van azonban ennél nagyobb baj is. Ez pedig az ideológiai kérdések bevitelére az oktatásba, sőt tantervi kérdéssé tétele. Gondoljunk csak az irodalmi tantervre. Nyíró József, Wass Albert, Szabó Dezső beemelése az irodalmi kánonba. Hiába a szakma tiltakozása, racionális érvei. Ennek a gondolkodásnak a visszataszító hatásai már megjelentek. Horthy Miklós-émléktáblát avatnak iskola falán, diákok részvételével. (Az iskola ugyan egyházi, de oda is gyerekek járnak.)

Mi lesz a következő lépés?

Milyen erkölcsi szabályokat kell a pedagógusoknak betartaniuk?

A képzeletbeli félévi bizonyítvány következő oldalán az iskola egészét, a pedagógusokat érintő döntésekről kell értékelést adni.

Beszéltek és beszélnek a pedagógus-életpályamodellről. Hogy pontosan mit is jelent, senki sem tudja. Egy biztos, a hozzárendelt pénz nincs meg, 2013-ban sem lesz meg, bevezetése pedig egyébként is a gazdaság állapotától függ, amely egyáltalán nem biztató.

A modellt egy eddig ismeretlen minősítési rendszer szabályozná. Itt az egyik feltétel a megbízhatóság. Ki és milyen kritériumok alapján megbízható, ki állapítja meg ezeket. Melyek azok az erkölcsi szabályok, amelyeket be kell tartani? „Életveszélyes” ez a pedagógusok számára!

„Fortélyos félelem” az iskolákban?

Az állam diktatórikus módon beleavatkozik az iskolák életébe. Az igazgatókat a

kormányhivatalok nevezik ki. Az önkényességből, a szakmai és emberi vélemények teljes mellőzéséből már eddig is bőséges illusztrációt kaptunk.

A tantestületeket a félelem hatja át, országszerte bizonytalanság uralkodik. Azt is kijelenthetjük, a ma iskoláját a „fortélyos félelem” igazgatja.

Hol van az iskola szakmai önállósága, az önálló, alkotó pedagógiai munka lehetősége? Kötelező kerettantervek, kötelező tankönyvek! Ezek a pedagógiai szabadság ismérvei?

Az óraszámemelés, mely nem veszi figyelembe a pedagógusszakma sajátosságait, újabb korlátot és kiszolgáltatottságot jelent, másképpen fogalmazva: utat a pedagógus-munkanélküliség felé!

A hibás és negatív törvényhez hiányoznak a végrehajtási rendeletek

Zavaros és tragikus képet mutat az iskolák államosítása előtti helyzet. Az önkormányzatok az államosítástól való félelemtől vezérelve, és sajnos sok esetben meg gondolatlanul adják át az iskolákat az egyházaknak. A szabad iskolaválasztás jogának durva megsértését láthatjuk. Azokon a településeken, ahol csak egy általános, illetve egy középiskola van, és az egyházi fenntartásban, hogyan érvényesülnek a szülők és a diákok jogai?

A hibás és negatív törvényhez a végrehajtási rendeleteket „elfelejtették” közreadni. Így még nagyobb a káosz.

Ad-e perspektívát az új köz- és felsőoktatási rendszer?

A pedagógiában régi elv, hogy az iskolának a tanulók számára utat kell mutatni és távlatot nyújtani.

Érdemes az oktatás irányítóinak átgondolni, hogy ez a köz- és felsőoktatási rendszer ad-e perspektívát.

A legújabb felmérések szerint minden második harminc év alatti fiatal tervezi az ország elhagyását.

Csak nem ez a felsőoktatási törvény első eredménye?

Néhány évtized múlva a történészek újra a költőt idézhetik: „kitántorgott Amerikába másfélmillió emberünk”.

Mérlegen az oktatáspolitikai valósága. Röviden ennyi.

Megmérettetett, és könnyűnek találtatott. Kovács Géza szakértő

NEM OKTATÁSI SZAKLOBBI ÁLLÍTOTTA ÖSSZE

Balog Zoltán: a nemzeti közkinccset prezentálja a Nemzeti alaptanterv

A nemzeti közkinccset prezentálja a Nemzeti alaptanterv (NAT), amelyet május 16-i ülésén fogadott el a kabinet – mondta Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere az egy nappal később tartott kormányzótivói tájékoztatót Budapesten. A tárca-vezető kiemelte: időtálló és korszerű dokumentum született, amelyben a nemzeti tudás minimumát határozták meg.

Balog Zoltán a kormányzótivói tájékoztatót azt mondta: az új NAT úgy készült, hogy nem egy oktatási szaklobbi állította össze, hanem az oktatást, kultúrát képviselő tekintélyek álltak mögé egyfajta védnöki testületként.

Az egyik legfontosabb erőforrása minden országnak az oktatás, a tanulás és a tudás – fogalmazott, hozzátéve: a NAT azt a nemzeti közkinccset prezentálja, amelyet szeretnék, ha mindenki a sajátjának tekintene. Kiemelte, az új alaptörvényből következik, hogy szükséges egy új NAT, aminek erőssége, hogy „amit a kultúránkból hozunk, rögzíti, és felkínálja a jövő nemzedékének”. Emellett azt is biztosítja, hogy valóban versenyképes és minőségi tudást tudjanak adni számukra.

Azt szeretnék, ha a tudás lenne az egyéni boldogulás útja Magyarországon, ugyanakkor ennek a tudásnak lehet egy közöség-összetartó ereje – hangsúlyozta Balog Zoltán.

Hoffmann Rózsa oktatási államtitkár nagy sikerként, mérföldkőként értékelte a NAT elfogadását, amelyet a harmadik legfontosabb dokumentumnak nevezett a köznevelési és a felsőoktatási törvény után. Hozzátette: az új NAT az iskolában tanított tartalmakat rögzíti. Új elemként említette, hogy míg a 2003-ban módosított NAT-ból kikerültek a közművelődési tartalmak, addig ezek most visszakerültek. Kifejezetten értéktartalmú dokumentum készült – folytatta, hozzátéve: ezeket az értékeket a társadalmi vita során senki nem vitatta.

Olyan modern tartalmak is bekerültek, amelyeket a társadalom jogos elvárásaként fogalmazott meg a tanterv alkotóinak. Hoffmann Rózsa erre példaként említette a KRESZ-t, a gazdasági-pénzügyi ismereteket, az élelmiszer-biztonság kérdését, az erkölcsöt, az etika oktatását. Ezek nem jelentenek szükségszerűen új tantárgyakat, hanem új tantárgyi szemléletről van szó a hagyományos kereteken belül. Hozzátette: készülnek a kerettantervek, a jövőben az iskoláknak kötelező lesz valamelyik ilyen dokumentum alapján oktatni. Ugyanakkor lehetőség lesz saját

kerettantervek jóváhagyására és szabályozott keretek közötti alkalmazására is.

Kérdésre jelezte: legalább 10 százalékkal csökkent a tananyag az eredeti elképzelésekhez képest. A mostani NAT, amelyen 150 szakember dolgozott, öt évig lesz érvényben.

Arra a felvetésre, hogyan értékeli Wass Albert, Szabó Dezső és Nyirő József bekerülését az alaptantervbe, azt mondta: nem szerencsés ideológiai síkra terelni a NAT-tal kapcsolatos véleményeket. Az említett szerzők jeles, az adott korra nagy hatást gyakorló személyiségek voltak, akik méltán kaptak helyet az alaptantervben – hangsúlyozta.

A szülői szervezet azon kritikájára, hogy az ismeretanyagot iskolai körülmények között elsajátítani képtelenség, ezért az oktatáspolitikát az anyagi, erkölcsi felelősséget áthárítja a szülőkre és a tanulóakra, úgy reagált: ha goromba akarna lenni, azt mondaná, ez egy blöff. Azt kérte a szülők szervezetétől, hogy szakemberekkel mutassák be, illetve bizonyítsák állításuk valóság-alapját. Ő azoknak hisz, akik a NAT-ot megalkották és véleményezték – szögezte le, hozzátéve: az ő véleményük szerint ez tanítható. Hoffmann Rózsa kijelentette: maga is pedagógus, ismeri a szakmát, és vállalja a felelősséget a NAT-ért.

Balog Zoltán a Nyirő József újratemetésére és a kialakult helyzetre vonatkozó kérdésre azt mondta: Nyirő Józsefet a NAT részének, nemzeti kincsnek tekintik, és bíznak benne, hogy a szakmai műhelyekben – a román–magyar vegyes bizottságban, és a történelemszabványbizottságokban – a különböző szellemi, politikai elitiek által vitatott személyiségek is a helyükre kerülnek.

Mi is különböző véleményekkel vagyunk a román kulturális élet szereplőiről a múltban és a jelenben, de nem vitatjuk el szíve jogát egyetlen népnek se, hogy azt szeresse, akit értékesnek tart, ezért mi ragaszkodunk Nyirő Józsefhez – fogalmazott, hozzátéve: reméli, a román közvélemény megérti, semmi olyan nem történik, ami érzékenységüket sértené.

(Forrás: MTI)

SÜSÜ ATYJA ELSZOMORODOTT

A Magyar tanárok Egyesülete szerint hiba, hogy a Nemzeti alaptantervből – a Nobel-díjas Kertész Imre kivételével – kikerültek a kortárs magyar írók. Az egyik érintett, Csukás István szomorú emiatt, egyúttal méltatlannak érzi, hogy ezzel a lépéssel kétségbe vonták az eddigi életműve irodalmi értékét.

A még élő magyar írók a jövőben nem lesznek részei a Nemzeti alaptanterv irodalom részének, amit a Magyar tanárok Egyesülete szakmai hibának tart – erről az egyesület elnöke, Arató László beszélt az InfoRádió Aréna című műsorában.

A döntés azt jelenti, hogy mások mellett kikerült a nemzeti alaptantervből például Csukás István életműve is. Az író az InfoRádióban elmondta: szomorú emiatt, és méltatlannak érzi a kialakult helyzetet. Kiemelte: ha Kodály Zoltánnak tetszett annak idején, amit írt, akkor most nem érti, hogy kinek nem tetszenek a művei.

A Nobel-díjas Kertész Imrén kívül nem úszta meg egy kortárs szerző sem. A NAT ugyanis „kellő távolságot kíván hagyni a még élő szerzők esetén a reflexióra” – nyilatkozta korábban az InfoRádió Kaposi József, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet főigazgatója.

Ez az érvelés Arató László szerint hibás. Nem igaz, hogy egyes élő írók irodalomtörténeti helye bizonytalanabb – tette hozzá. Kaposi József szerint a szaktanárok ambícióján múlik ezután is, hogy a szabadon választható művek

között tanítanak-e kortársat. Arató László viszont úgy véli: a szabadon választható szerzők vagy művek listája is kötött, amin felül több szerzővel már nincs idő foglalkozni.

Hoffmann Rózsa oktatási államtitkár a múlt héten bejelentette, hogy az új NAT-ban nevesítették Wass Albertet, Szabó Dezsőt és Nyirő Józsefet. A Magyar tanárok Egyesülete szerint ez nem irodalomtörténeti, hanem politikai preferenciákat tükröz. Az államtitkárság reméli, hogy öszre elkészülnek a kerettantervek is.

(Forrás: NOL)

MIVEL FOGLALKOZZANAK A TANÁROK?

A fontosabb alapismeretek elsajátítása legyen minden diáknak kötelező!

A fontosabb tárgyak alapismereteit minden diáknak legyen kötelező megtanulnia, és a tanároknak a diákok erkölcsi nevelése mellett a környezettudatossággal és a testi-lelki neveléssel egyaránt foglalkozniuk kell – ezt támogatja az összes megkérdezett több mint kétharmada a Nemzeti alaptantervről a kormányzat számára készült közvélemény-kutatás szerint.

Az ezerfős, a felnőtt magyar társadalmat nem, korcsoport, iskolai végzettség és településtípus szerint reprezentáló közvélemény-kutatás azt tartalmazza, hogy a magyarok négyötöde szerint a nevelési-oktatási intézményeknek nem kizárólag hasznos ismeretek oktatása (4 százalék) vagy a felnőtt életre nevelés a feladata (12 százalék), az elvárás: mindkét cél teljesülése (83 százalék).

A felnőtt magyarok 96 százaléka egyetért azzal, hogy minden diáknak kötelező megtanulni a fontosabb tárgyak alapismereteit, közülük is 79 százalék válaszolta azt, hogy teljes mértékben egyetért az elképzeléssel.

A férfiak 78 százaléka teljes mértékben egyetért az előző állítással és további 19 százalékuk inkább egyetért vele, míg a nők 81 százaléka teljes mértékben és 17 százaléka inkább egyetért vele.

A kutatás rávilágított arra is, hogy a közoktatásban az elmúlt években közvetlen tapasztalatot szerző 18–29 évesek nagyobb arányban támasztják az oktatási intézményekkel szemben a felnőtt életre nevelés követelményét (19 százalék), mint a 60 évnél idősebbek (5 százalék). A felmérés szerint a nők 85 százaléka értékeli

úgy, hogy az iskola feladata mind a felnőtt életre nevelés, mind pedig a hasznos ismeretek oktatása, míg ugyanígy a férfiak 80 százaléka gondolkodik.

Az életkor növekedésével csökken azoknak az aránya, akik úgy vélik, hogy az iskola feladata kizárólag a felnőtt életre nevelés, a 18–29 évesek 19 százaléka, míg a 60 év felettiek 5 százaléka válaszolt így.

Az alapfokú és a felsőfokú végzettségűeknek egyaránt 84 százaléka felelt úgy, hogy az iskola feladata egyaránt a felnőtt életre való nevelés és a hasznos ismeretek oktatása, míg az érettségivel rendelkezők 78 százaléka válaszolta ezt.

A Nyugat- és Közép-Magyarországon élők ugyanolyan arányban (84 százalék) válaszoltak úgy, hogy az iskola feladata mind a két funkció együttes ellátása, míg a Kelet-Magyarországon élők 81 százaléka felelte ugyanezt.

A Nemzeti alaptanterv prioritásait a kormányzati kutatás szerint az összes megkérdezett több mint kétharmada támogatja. Így például társadalmi konszenzus mutatkozik abban a kérdésben, hogy a fontosabb tárgyak alapismereteit minden diáknak kötelező legyen megtanulni (96 százalék), a tanároknak pedig a diákok

erkölcsi nevelése mellett (94 százalék) a környezettudatossággal és a testi-lelki neveléssel egyaránt foglalkozniuk kell (94 százalék).

A mai fiataloknak mindenképpen tanulniuk kell a János vitézről és az 1848/49-es forradalomról (95 százalék), de az iskolai tudatos médiafogyasztásra nevelés is szükséges (66 százalék) – olvasható az összegzésben.

A kutatás szerint emellett kiemelt figyelmet kell fordítani a gazdasági alapismeretek oktatására (87 százalék), valamint a hazafiasságra és demokráciára nevelésre is (82 százalék).

A kormány május 16-án fogadta el a Nemzeti alaptantervet. A 2013-ban életbe lépő alaptanterv lényege, hogy szabályozza, milyen nevelési alapelveket kell betartaniuk a magyar iskoláknak, és melyek azok az alapismeretek, amelyeket minden diáknak el kell sajátítania a közoktatásban.

A NAT vitaanyagához 60 szakmai szervezet és 648 magánszemély juttatta el észrevételeit. Általános észrevétel 403 volt, és legtöbb vélemény, 390 a magyar nyelv és irodalom területéhez érkezett.

(Forrás: MTI)

KÓDOLVA A NEVELÉSI-TANÍTÁSI KUDARC

Sok pénzükbe kerülhet a szülőknek a Nemzeti alaptanterv bevezetése

Közzétette a NAT-tal kapcsolatos véleményét a Magyarországi Szülők Országos Egyesülete. Szerintük az új Nemzeti alaptantervet pedagógusok készítették a pedagógusoknak nagy körültekintéssel és szakértelemmel. A NAT 2012 mentes a szülői befolyástól, pedig az alaptanterv céljainak megvalósítása nagyban függ a szülők hozzáállásától. A gyermekeik taníttatásáért elsősorban felelős szülőknek kell elfogadni azt, ami helyes a központi tantervben, és elutasítani azt, ami nem helyes.

A Nemzeti alaptantervről szóló kormány-előterjesztést elemezve megállapítható – írják –, hogy szakmailag kiváló munka, világos szerkezetű, laikusok számára is érthető, számos olyan új előírást tartalmaz, amely előreviheti a magyar alap- és középfokú oktatás ügyét, az iskolai rendszerű szakképzés kivételével. Ugyanakkor a pedagógusszakma is kifogásolja, hogy nem sikerült az ismeretanyag megfelelő mértékű csökkentése, a krízishelyzet feloldása. A tananyagtartalom és a megvalósítás javasolt módszerei között ellentmondás feszül, vagyis a túlméretezett tananyag megtaníthatatlan, illetve megtanulhatatlan. Tulajdonképpen kódolva van a pedagógusok nevelési-tanítási kudarc és az iskolába járó gyerekek többségének tanulási sikertelensége – véli az MSZOE.

A civil szervezet javaslatokat is tesz a NAT 2012 pedagógus- és tanulóbarát módosítására egy újabb zsákutca elkerülése érdekében.

Javasolják a tananyagtartalmak drasztikus, 50 százalékos csökkentését, hogy legyen idő a korszerű, időigényes pedagógiai módszerek alkalmazására, a differenciált (egyéni) fejlesztésre, a nevelési helyzetek kihasználására, a lemaradók felzárkózására. Így a pedagógusoknak lesz elég idejük az ismeretek átadására, a

gyermekek nevelésére, és a tanulóknak sem kell a felnőttek munkaidejénél jóval több órát iskolába járással és tanulással eltölteni.

Javasolják az iskolai kreditrendszer bevezetését is. Ez a tanulói tanulmányi munka mértékegysége lenne, amely a tantárgy, illetve a tantervi egység vonatkozásában kifejezi azt a becsült időt, amely meghatározott ismeretek elsajátításához, a követelmények teljesítéséhez szükséges. Egy kredit átlagosan öt tanulmányi munkaórát jelent. Ez esetben a kerettantervekben és/vagy a helyi tantervekben az egyes tantárgyak témaköreit, tartalmát olyan tananyagegységekre kell bontani, amit a tanulók normaidőn belül el tudnak sajátítani, illetve amit a pedagógusok a rendelkezésre álló tanórai foglalkozások keretében le tudnak adni.

A szervezet szerint mivel a NAT-ban előírt ismeretanyagot iskolai körülmények között elsajátítani képtelenség, ezért az oktatáspolitikát az anyagi, erkölcsi felelősséget áthárítja a szülőkre és a tanulókra. A gyermekeik oktatásában kockázatot vállaló szülők vagy megvásárolják az iskolán kívüli oktatási szolgáltatásokat, vagy elfogadják, hogy az iskolarendszer kudarcra ítéli gyermeküket.

SZABÓ DEZSŐ, A KÜLÖNC

Horthy Miklósnak állítanak szobrot egy magyarországi kistélepülésen. A Debreceni Kollégiumban visszaállítják Horthy Miklós emléktábláját. Az új Nemzeti alaptantervben megjelenik Szabó Dezső, Nyíró József és Wass Albert. A három esemény között a kapcsolatot a szimbolikus politika teremti meg.

A Magyar tanárok Egyesülete élesen bírálta a három – személyiségében eltérő – író szerepeltetését az új Nemzeti alaptantervben. A szervezet közleménye leszögezi, hogy „a Nemzeti alaptanterv és az iskola nem szakadhat el az irodalomtörténet-írástól, nem mondhat ellent a szaktudomány értékítéletének”, vagyis az egyesület a három író kiválogatását alapvetően politikai-ideológiai motivációjának tekinti. Egyúttal a szervezet kijelenti, hogy a három szerzőt „nemzeti radikálisként” határozza meg, ami „politikai, és nem irodalomtörténeti kategória”. Sőt még azt is hozzáteszik, hogy a három szerzőt leginkább az antiszemitizmusuk köti össze.

A szakmai szervezet állásfoglalása érthető, ám Szabó Dezsővel némileg méltánytalan. Szabó Dezső antiszemita volt ugyan, de személye és életútja sokkal bonyolultabb és árnyaltabb annál, hogy ilyen felületesen értékeljük. Hiba, hogy az írókat, művészeket is egyoldalúan, fekete-fehér színekkel ábrázolják. Az egyesület ugyanannak a torz látószögnek esik áldozatul, mint amelyek a másik oldalról a Nemzeti alaptanterv kidolgozóit vezérelte: csak azért, mert valaki a Horthy-korszakban exponált író volt (egy ideig), nem feltétlenül jelenti azt, hogy megfelel a Horthy-kultusz elvárásának. A szokatlan triászából Szabó Dezső ágyazódik be leginkább az irodalmi kánonba. Szabó Dezsőt, ha elnagyoltan is, de szerepeltetik az irodalomtankönyvek.

Hogy milyen bonyolult kérdés Szabó megítélése, arra példa, hogy az 1985-ben indult Századvég című folyóirat borítólapján Szabó portréja is szerepelt, többek között *Ady Endre, Szekfű Gyula, Jászi Oszkár* társaságában. A rendszerváltó értelmiségiek nyilván nem a sovinizta, az antiszemita, a Budapest-ellenes Szabó Dezsőre kívántak emlékeztetni, hanem arra a

Szabó Dezsőre, aki mindenkor kérlelhetően ostromozta a fennálló hatalmat, függetlenül attól, hogy a hatalmat aktuálisan *Tisza István, Károlyi Mihály, Kun Béla* vagy Horthy Miklós, illetve *Bethlen István* személye jelenítette meg. Ezekre a Szabóhoz, Adyhoz és Jászihoz hasonló – *Bibó István* szavaival élve – „reális lényeglátókra”, akiknek életművét az 1948 utáni nyilvánosságban és az oktatásban elhallgatták vagy meghamisították, mint példaképekre volt szüksége a rendszerváltó értelmiségieknek.

Szabó Dezső *Az elsodort falu* című, 1919-ben írt regényével tett szert országos hírnévre. A könyv rövid idő alatt bestsellerre, a „keresztény-nemzeti” középosztály kedvenc olvasmányává vált. Népszerűségét elsősorban annak köszönhette, hogy mondanivalója megfelelt a berendezkedő Horthy-rendszer forradalom- és liberalizmusellenes beállítódásának. A regényben megfogalmazást nyert a „harmadik út” gondolata: a nemzet gyarapodását a forradalmakban kompromittálódott városi polgárság és munkásság helyett a „fajfenntartó” parasztságra kell alapozni. Az 1918–1919-es események megtagadása, a „dekadens” polgári kultúra ostromozása, a „bűnös város” és a magyar falu szembeállítás, a parasztság mitizálása ideológiai municiót szolgáltatott az ellenforradalmi rendszer számára. Szabó az 1920-as évektől bírálta a rendszer társadalmi viszonyait, mindenekelőtt a paraszti népszerűség magára hagyottságát. Gúnyos megvetéssel írt a „keresztény kurzusról”, amelyikről az volt a véleménye, hogy csupán szavakban keresztény.

Szabó Dezső antiszemitizmusa és antiliberalizmusa kétségbevonhatatlan, ugyanakkor *Feltámadás Makucskán* című elbeszélése a Bethlen-korszak megsemmisítő szatírája. Ennél elesebben, könyörtelenebben és ugyanakkor máig ható érvénnyel

nem pellengéreztek ki a Horthy nevével fémjelzett negyedszázad első felét. Csupán ezért is furcsa, hogy a Szabadság téri református templomban Horthy és Szabó Dezső szobra egy légtérben kap(hat)ott helyet, hiszen Szabó gyűlölte a kormányzó által megjelenített „keresztény kurzus” politikáját és társadalmát. Bármilyen ironikus, ha ma Szabó élne, valószínűleg éktelen haragra gerjedne a kibontakozó Horthy-kultusz miatt.

Szabó elfogultan antiszemita és németellenes volt, de nem jutott el soha sem a politikai fajvédőkig, sem a nemzetiszocializmusig, sőt az 1940-es években határozottan antináci attitűd jellemezte, hiszen a magyarság érdeke – amelyet őszintén kívánt képviselni – és a hitleri Németország hódító politikája kizárta egymást. Az arisztokráciát, a nagytőkét és a katolikus klerust ugyanolyan hévvel bírálta, mint a zsidóságot és a németiséget. Antiszemitizmusa és romantikus antikapitalizmusa volt a legfőbb akadály a számára, hogy a liberálisokkal vagy a polgári radikálisokkal megtalálja a közös hangot. Szabó sorsa a szélsőjobbról érkező *Bajcsy-Zsilinszky Endre* pályafutásával vethető párhuzamba: 1919 után antiszemita retorikával támadták a „bűnös Budapest” forradalmait, majd az 1930-as évektől kezdve mindketten elszántan küzdöttek a hitleri Németország ideológiai térnyerése és a nemzetiszocializmus térhódítása ellen.

Szabó túlságosan bonyolult, fajsúlyos személyiség ahhoz, hogy szűk ideológiai-politikai rekeszekbe gyömöszöljük. Ez menti meg személyét attól, hogy bármelyik politikai irányzat teljesen kisajátítsa.

*Paár Ádám történész-politológus,
Méltányosság Politikaelemző Központ
(A cikk a Népszava 2012. május 24-i
számában jelent meg.)*

TILTAKOZNAK A MATEMATIKATANÁROK

A Bolyai János Matematikai Társulat tiltakozik az ellen, hogy az új Nemzeti alaptantervet megvalósító kerettantervben az 1–12. osztályokra számolva összesen a jelenlegi 42-ről 37-re csökkenne a matematikaórák heti minimális száma – írta a Magyar Nemzet június 1-jén.

A matematikatanárok levélben kérték *Hoffmann Rózsa* oktatásügyi államtitkárt, hogy vizsgálja felül a javaslatot, mert úgy vélik, az óraszámok ilyen mértékű csökkenése hátrányos következményekkel járhat mind a közoktatásra, mind a felsőoktatásra nézve. Különösen problémásnak tartják az alsó tagozatban a minimális óraszám heti négyről háromra csökkentését. A Bolyai Társulat szerint a tervezett csökkentés nemzetközi összehasonlításban is drasztikus, hiszen például Svájcban 55, Szlovéniában 50, Németországban 50, Ausztriában 46 a matematika heti óraszámja 12 évfolyamra számítva.

A lapnak *Gloviczki Zoltán* oktatásért felelős helyettes államtitkár azt mondta, a kerettanterv csak minimumot határoz meg, arról, hogy hány matematikaóra legyen, a fenntartó, illetve az iskola dönt. A Bolyai Társulat azonban attól tart, a finansiális gondokkal küzdő iskolák csak a minimumot fogják megadni, mert nincs más módjuk a takarékoskodásra.

Kis magyar történelem

HORTHY ÉS A NEVELÉS

Fontos iskolai rendezvényre gyűltek össze Debrecenben a Református Kollégium diákjai, tanárai és a fenntartó képviselői: emléktáblát avattak Horthy Miklós kormányzó emlékezetére. Az avatók és a vendégek az iskolán belül ünnepeltek, a diákok többsége a falakon kívül, az utcán sorfalat álltak a nem kívánt „szélsőséges” tüntetők távol tartása, az iskola „megvédése” céljából.

A várható tiltakozás csendesítésére változatos módszereket választottak. A város polgármestere telefonüzenetében azt mondta, hogy az emléktábla avatása a kollégium ügye. Az Iskolatörténeti Kutatóintézet igazgatója, a Debreceni Kollégium Baráti Kör elnöke szerint a tábla teljesen ártalmatlan, minthogy nem Horthy kormányzónak, hanem Horthynak mint egykori diáknak állít emléket; továbbá még a Kollégiumi Diákszövetségnek. Ez utóbbi tisztelete jeléül állította Horthynak az emléktáblát, amit most nem elhelyeznek, hanem visszahelyeznek! A fenntartó képviselője, a református püspök pedig egyszerűen hallgatott, semmilyen felkérésre nem nyilatkozott.

Ezek az „érvelések” – nevezzük némi túlzással így – megnyugtatóak, csak sajnos hamisak! Először is egy történelmére büszke, 650 éves jubileumát ünneplő iskolavárosban a múlt meghatározó szimbólumát jelentő kollégium falán emléktáblát avatni nem autonóm ügy, hanem mindenképpen közügy! A város közvéleményére ható, erkölcsi értékeket hirdető véleménynyilvánítás! Az egykori diákszövetség pedig nem tisztelete, hanem a felirat szerint „hódolata” jeléül állította a táblát a két évig oda járó egykori diáknak. „Csak hódolat illet meg, nem bírál!” mondhatná a püspök úr is Madách Tragédiájában az Úr hangjával, talán ezért nem válaszolt a megkeresésekre. S külön szerencse ezek szerint, hogy Hitler vagy mondjuk Haynau nem járt az épületben általános iskolás korában!

A vörös márványtábla jóval nagyobb méretű, mint Kölcsey Ferenc, Csokonai Vitéz Mihály, Fazekas Mihály, Arany János és Móricz Zsigmond a falakon már évtizedek óta ott sorakozó emléktáblája, amelyek szintén a kollégium tanulóirol készültek. A nevezetes személyek arcásait nem a diákszövetség tisztelete vagy hódolata emelte a patinás falakra. Őket ugyanis már egy ideje ismerjük; a kormányzó úr cselekedeteit, helyes megítélését viszont a baráti kör elnökének legújabb kutatásai teszik közkinccsé, amelyeket a kollégium meghívott vendégei a tábla leleplezése

előtt a díszteremben tartott tudományos előadás során ismerhettek meg. „A kormányzó a 40-es években” úgymond „olyan politikai döntések meghozatalára kényszerült, amelyeket nem láthattak előre azok, akik tiszteletük jeléül neki 1938-ban emléktáblát állítottak”. S bár „Horthy Miklós megítélése ellentmondásos, ám az kétségtelen, hogy a kormányzó a XX. század két nagy mótelyét, az orosz bolsevizmust és a német nemzetiszocializmust megvetette, s a hazája iránt olyan mélyen elkötelezett ember volt, hogy méltó a most újra felállított emléktáblára”. (Idézet Kácsor Zsolt cikkéből; Népszabadság, 2012. május 21.)

Az orosz bolsevizmus és a német nemzetiszocializmus megvetése mellett nyilván eltörpül a Don-kanyarba vagy Auschwitzba küldött százezrek halála, amelyhez tartozó politikai döntések meghozatalára ez a hazája iránt mélyen elkötelezett ember kényszerült. Magam nem szándékozom a kormányzó hazafiságát, a kommunizmussal szembeni elkötelezettségét méltatókkal, a háborús felelősségét tagadókkal vitába szállni. Négy évtizedes szakmai múltú pedagógusként persze a történelem ideológiai érdekek szerinti megváltoztatása, meghamisítása számomra elfogadhatatlan. Nem könnyű a történelemtanárok helyzete, mármint azoké, akik maguk sem a történelem meghamisításban érdekeltek. A túlnyomó többségében igazi szakemberek között olykor értesülünk a világháborúkat zsidó összeesküvések következményeképpen bemutató tanárról vagy olyan „kollégáról”, aki diáktáborban „jószerű SS-tisztként” egyenruhában osztja az ételt és a történelmi igazságokat, s büntetésből később iskolaigazgatónak választják. Ezek nyilván elszigetelt esetek, csak mintha szaporodnának.

Mintha az egykori marxista Feuerbach-tétel éledne újjá más formában: „A filozófusok a világot eddig csak magyarázták, de a feladat az, hogy megváltoztassuk!” helyett egyes történészek fogadnák az új feladatot, hogy a *történelmet* ne csak magyarázzák, hanem megváltoztassák! Egyes elkötelezett műked-

velők már a két világháborút is magyar győzelemmé fordítanák, az autókra ragasztott vagy pólón hordott térképek pedig nemcsak Trianon meg nem történtéről tanúskodnak, hanem mintegy hétszáz év óta tartó veretlenség büszke érzéseiről. Miniszterelnökünk szavai szerint a mohácsi vérszőlő nincs pártjának kialakított álláspontja, de ez alig fél évezreddel ezelőtti eseményre vonatkozik, ami a szárnyaló szubjektivitás számára túl kicsi időszakasz. Az iskolánkba legutóbb becsempészett szórólapok állításai szerint „történelmünk eddig eltitkolt szakaszában”, mintegy kétezer éve, még a „honvisszafoglalás előtt” hunmagyar pártus birodalom dacolt a rómaiakkal. A nagy elődökről pedig hamisan terjesztik a halzsiros északi rokonságot éppúgy, mint I. Ottó németrómai császár állítólagos győzelmét Lech mezején.

Az iskolaigazgató, ha nem történelemszakos is, némiképpen fékezni próbálhatja az elszabadult hazafias lelkiületet; az új Horthy-kultusszal mindenestre nehezebb dolga van. Nem Horthy megítélését vitatom. De tessék mondani: milyen hit- vagy erkölcsstan engedi meg, hogy tizenéves diákokat sorfalként a más véleményen lévők ellenében kivezényeljének? Egy fiatal lány a városi televízióban iskolája „megvédéséről” nyilatkozott, miközben társa egy demonstráló tábláját tépte szét. A védelem érzését pedig az együtt énekelt székely himnusz erősítette az úgynevezett „szélsőségekkel” szemben!

Lehet, hogy az iskolafenntartó, a megfelelően akaró iskolaigazgató vagy akár a szakértő pedagógus eltérően értelmezi, jelöli ki a jó ízlés határait. De akárhogy csúszjuk-csavarjuk az erkölcsi nevelés érdekében érvényesített nevelési értékeket, egyszerűen gátlástalan, erkölcsstelen tizenéves diákok, gyermekek tapasztalatlanságát, érzelmeit kihasználni, ideológiai szempontoknak alárendelni!

Debrecen, 2012. május 30.

Pallás György
középszkolai igazgató

„NEM TUDOM, MIT HOZ A JÖVŐ”

„Üdv! Írtam egy cikket szerintem jó ha leadják hogy mások is olvashassák nem bánom” – ezzel az ajánlással érkezett a (pedellus) aláírású levél szerkesztőségünkbe. A Katona József-ihletésű beajánló még mosolyra is fakaszthatna mindannyiunkat, ha mondandója nem lenne olyan végtelenül szomorú. Bár (Pedellus) nem minden szavával értünk egyet, mégis helyt adunk levelének, és azt betűhíven közöljük, mert mutatja, mennyire nehéz a pedagógusok helyzete, láttatja, mi az, ami elkeseríti őket. De láttele annak is, hogy aki el akarja mondani, mi bántja, fél felfedni kilétét, hisz esetleg a megélhetésével, az állásával játszik. Az elkeseredés fokmérője lehet, hogy mégis vállalkozik rá. (Pedellus) valódi neve és címe a szerkesztőségünkben megtalálható – a szerk.

Alkonyat

Húsz éve tanítok, főállásban közalkalmazottként és óraadó vállalkozóként négy iskolában, természettudományok a szakterületem, országos versenyt nyertem diákjaimmal, megszereztem eközben minden végzettséget, egyetemet, pedagógiai szakvizsgát, vezetőképzőt amit csak lehetett. Tanítok egyházi iskolában, állami általános iskolában és esti gimnáziumban. Szerencsésnek mondhatom magam mert minden pedagógus arról álmodozik hogy megcsípien valami ilyesmit vagy ami még ennél is jobb „a tanulás tanítása” típusú plusz munkát, ahol relatív normális órabérrrel lehet kollégákat oktatni. Erre még van pénz (egyelőre).

Nem tudom mit hoz a jövő de én nagyon elkeseredem ha iskoláról, tanügyről van szó a médiákban. Mert amit én tapasztalok az általános iskolában és a gimnáziumban annak bizony köze nincs ahhoz, amiről ott beszélnek.

Állítólag csodás időszak előtt áll sok iskola: osztály összevonás vagy iskola összevonás a perspektíva. Igazgatói állásra ma már normális ember nem jelentkezik, vagy túlélők választják ezt a kalandot vagy olyanok akik nem tudják mit vállalnak. Normális tanári álláshirdetés egy darab sem, pedig nagyon jól tudjuk hogy sok olyan iskola van ahol több éve nincs szakos tanár, mindemellett elbocsátásokkal riogatják a szakmát. Oszd meg és uralkodj? Nem magamról beszélek, én gyakorlatilag egy álláshalmozó vagyok és kiváltságosnak is tartom magam emiatt. Fenntartó látja a csökkenő gyerek létszámot meg a csökkenő állami normatívát, szakértők bevonásával eldönti hogyan a továbbiakban. És villámgyorsan von össze tagozatokat ha kell, nehogy az állam 2013-tól vigye az épületet is. A szakértő pedig nagyon profi, képes 2,3 fővel számolni és kihozza azt az adatot amit elvárnak tőle. Nem kell már a szakkör, nem kell természettudomány, nem kell a technika elég ide a sok nyelven beszélő, számítógépen és okostelefonján pötyögni tudó de semmihez nem értő ember. Esti és levelező tagozatokon csak úgy dübörög az érettségi és főiskolai végzettségek megszerzése, általában burkolt válságkezelése a munkanélküliségnek. Persze ebbe benne van a pedagógus is mert az érdeke azt diktálja ne bukjon senki, ne csökkenjen a létszám. Rengetegen nyelvvizsgáznak, de valahogy ezt a turista nem érzékeli ha útbaigazítást szeretne kérni. Ma már egy egyetemi kiégszítő is egy év alatt megszerezhető. Mire

mindenki megszerzi eltűnik a bértábla, ne hogy valamivel többet keressen aki többet tanult. A továbbtanulással is problémáim vannak mert ha valaki tanított vagy vizsgáztatott már az nagyon jól tudja hogy sokkal nehezebb valakit megbuktatni, elégtelenre vizsgáztatni mint egy anonim felvételin, bemenő mérésel megállapítani hogy nem oda való, nincs meg a tudása ami ahhoz kell. Egyébként a vidéki településeken a leggazdagabb emberek között szinte nincs is olyan aki érettségizett volna.

A Széchenyitől idézett „kiművelt fő pedig nem igaz mert nem csak kiművelt, sokoldalú, intelligens emberekkel gyarapodunk a friss diplomások személyében hanem sajnos nagyon sok esetben a tudás hiányában leginkább elhelyezkedni nem tudó hétköznapi, kétkezi munkát végezni viszont már nem tudó és már nem is akaró emberek kerülnek ki. Már ha sikerült megszerezni normálisan a diplomát mert több tízezer diploma van benn vagy a nyelvvizsga hiánya vagy a bolognai rendszer áldásos következménye képen. A valós létszám nagyságrendileg az lenne amit az emelt szintű érettségizők képviselnek, mert elég furcsának tartom hogy rendszeresen azokkal a diákjaimmal találkozom a pályán akik közepesek voltak és még a gyengecske szakközépben is bukdácsoltak. Ez lenne a kontraszelekció? Tanítónak, tanárnak, nevenincs főiskolákra mehet oda jó lesz.

Nem is sikk dolgozni meg tanulni, hanem „gyúrni” kell a nagyobb tekintély vagy a nagyobb autóhoz jutás érdekében. Még hagyján ha ezt tisztán és sportból csinálná de szteroiddal, teljesítménynövelő drogokkal teszi mindezt, már általános iskolában is. Nagycsaládosként látom hogy a saját gyerekeim az öt-hat kötelező óra után szinte menekülve jönnek haza az iskolából, nem is akarnak még étkezni sem ott, itthon lehet tanulni, dolgozni, számítógépezni, zenélni, úszni, főzni, barkácsolni, uram bocsá’ templomba járni. És én maximálisan megértem őket.

Nem akarok senkit megbántani ezzel a történettel de régen nagypapámtól azt tanultam hogy ha egy romlott barack van a kosárban ki kell venni mert megromlik a többi is. Most egy kosárba akarunk szedni mindent, aztán csodálkozunk ha mind tönkre megy. Vagy talán ez a cél?

Van még olyan ország a világon ahol a munkanélküli, szegény embereket negyven évesen kapálni, kaszálni tanítják, meg vetni,

meg malacot nevelni? Szomszédos országokban láss csodát ezt mindenki tudja, egyébként harminc évvel előbb kellett volna őket tanítani vagy nem megvárni míg ide jutunk. De nem csak ezt nem tudjuk. Nem tudunk táncolni, énekelni, barkácsolni, egyáltalán túlélni, pedig a nagyszüleink, szüleink még mindezt átadhatták volna. És ha valaki ezt most szívesen megteszi legyen kötelező a gyerekének benn maradni az iskolába? Ott kitől fogja az életrevalóságot megtanulni? Iserik ugye azt a közmondást: aki tudja csinálja, aki nem tudja csinálni az tanítja, aki nem tud tanítani az az igazgató és aki semmi sem ért az a szakértő.

Következő tanévektől már délután, lassan estig benn kell maradni az iskolába, szerintem ugyanannyi pénzért, nem beszélnek róla de ez óriási érvágás lesz mert szinte mindenki dolgozott még másik helyen is, persze másik fizetésért. Hogy aztán szerencsétlen pedagógus mit kezd estig azzal a magatartászavaros gyerekekkel aki délig is igyekezett szétverni az iskolát és a többi gyereket azt senki nem tudja, mert persze arra nem lesz pénz hogy érdekes és tényleg színvonalas foglalkozásokat, sportot, egyebeket lehessen csinálni. És csak azzal aki ott szeretni maradni.

Na és ott a nyár. Igenis a legtöbb kolléga ezt az egy előnyét élvezte a nem mindig” értelmiségi létnek” nevezhető életnek. És aki tanít az tudja hogy június végére nagyon elfáradunk, és ne tessék bennünket összehasonlítani a nyugati kollégával, nem egyforma az egészségi állapotunk, a gyerekanyag, az anyagi lehetőségeink a pihenésre jó lenne látni milyen szerényen élnek túl a nyarat a pedagógusok nagy része. Jó lenne észrevenni hogy nem járnak nagy autóval, sincsenek nyaralóik, lehet hogy még lakásuk sincs.

Remélem tévedek, remélem az egyházi iskolákon nem csak a felirat lesz az, az embereknek nem kell átjelentkezni egy másik városrészbe hogy a normálisabb iskolába járjon a gyereke, remélem tényleg lesz életpályamodell, remélem központilag majd a megfelelő vezetőket nevezik ki és nem arról fog szólni hogy munka nélkül maradt saját pacientúrát szórják majd szét, akik között már csak doktorok és más hasonló túlképzett de élő gyereket még nem látott emberek vannak, lesz pénz a tehetséges gyerekekre is, (mert állítom hogy most nincs!) és minden rendben lesz. De sajnos nem látom még a legcsekélyebb esélyt sem. (Pedellus)

Gyerekszemmel

Gyereknapon mondhatnánk súlyos, komoly szavakat, csalóka szóvirágok és frázisok mögé is bújtathatnánk. Nem tesszük. Inkább jókedvre derítünk minden felnőttet. Ezek a mondatok ismeretlen szerzők iskolai dolgozataiban íródtak. Felnőve majd ők is jól mulatnak rajtuk. Nekünk pedig lehetőséget adnak arra, hogy elgondolkodjunk, ugyan mivé lennénk a gyerekek nélkül?

- Zrínyinek csak fél szeme volt, ám ez nagyon zavarta a csatákban.
- A katonák életüket és halálukat kockáztatták.
- A hős holtan esett össze. Ezt később nagyon sajnálta, de akkor már nem volt mit tenni.
- A víz oxigénből és folyadékából áll.
- A szomorú, elhanyagolt sírok mellett étellel teli sírhalmokat is találhatunk.
- A mocsári vész 1526-ban volt.
- A Szent Jobb István király bal keze.
- Janus Pannonius 15 éves korában elterjedt Európában.
- A föníciaiak kereskedtek és iparkodtak.
- A háborúban a nők is megteszik a kötelességüket a férfiakkal együtt, úgy elől, mint hátul.
- Arábiában a vizet cisztercitákban gyűjtik.
- Sok régi közetben megtalálhatók az őskori halak lábnyomai.
- A bronzkorszak tűzzel-vassal pusztította a rézkorszakot.
- A középkorban a várakat katakombákkal lőtték.
- Kanada területe egyenlő Európa lakosságával.
- A kenguru kicsinye fészeklakó.
- A ménes egy nagy lócsomó.
- Toldi a csónak felé indult, mikor a cseh vitéz elővette a kardját, és majdnem lelőtte Toldi Miklóst, ő azonban észrevette a fondorlatos tervet.
- Boldog Margit az erény útját követte. Ártatlan életét és elsőszülött gyermekét az úrnak ajánlotta.
- Szulimánt a szigeti ostromnál megölték, ezért egyelőre felhagyott azzal a szándékkal, hogy Magyarországot meghódítsa.
- Kolumbusz háromszor indult útnak, bár a második útján meghalt.
- Az őserdő olyan terület, ahova emberi kéz még nem tette be a lábát.
- Zrínyit a bécsi kamarilla által felbérelt olmozott vadkan ölte meg.
- A végek vitézei többnyire nem éltek haláluk napjáig, mert már korábban elesetek.
- És akkor a költő megírta a Szundi két apródja című verset.
- Julius Ceasart a márciusi Idusok ölték meg.
- Egyiptom őslakói a múmiák.
- A Bibliát Guttenberg találta fel.
- Villon fő műve az Ótestamentum.

Nem ért egyet az iskolaőrök alkalmazásával *Szabó Máté az iskolapszichológusi hálózat fejlesztését javasolta*

Szabó Máté, az alapvető jogok biztosa a Pedagógusok Szakszervezetéhez hasonlóan nem ért egyet azzal a tervezett törvénymódosítással, amely megelőző intézkedések helyett akár testi kényszer alkalmazására is jogosult iskolaőrökkel akadályozná meg az iskolakerülést. Az ombudsman a tervezet átdolgozását kéri a kormánytól.

Szabó Máté hivatalának közleményében rámutatnak: az iskolaőrök alkalmazása több szempontból is problémás. Példaként említik, hogy az őrök nem lehetnek tisztában a diákok összes iskolai elfoglaltságával, így nem tudják megítélni, hogy a gyerekek mikor vannak jogszerűen távol az iskolától. Mint kiemelték, az előterjesztés azt sem határozza meg egyértelműen, hogy milyen igazolással kell rendelkeznie a tanulónak ahhoz, hogy az őr ne tekintse igazolatlan távollétnek az iskolán kívüli tartózkodását. Az, hogy az iskolaőröknek joguk lenne arányos mértékű testi kényszert alkalmazni, az ombudsman szerint az alapvető jogokkal összefüggő visszasságok közvetlen veszélyét idézné elő, különösen úgy, hogy a köznevelési törvényben nem tisztázott az arányos mértékű testi kényszer fogalma. A biztos azt is aggályosnak tartja, hogy az előterjesztés nem tartalmazza az iskolaőr képzési előírásait, miközben az e munkakört betöltő iskolai alkalmazott – korlátozott jogkörökkel – objektum- és személyvédelmi feladatokat látna el.

Szabó Máté felhívta a figyelmet arra, hogy egy korábbi jelentésében – köznevelési szakemberekkel egyetértésben – az iskolai erőszak visszaszorítására az iskolapszichológusi hálózat fejlesztését javasolta. A közleményben hangsúlyozták: a gyermekek jövőjét meghatározó tudás és iskolázottság megszerzéséhez rendszeresen kell járniuk az iskolába, de az ombudsman szerint ennek ösztönzését, az iskolai magatartási szabályok betartását és betartatását nem lehet rendészeti kérdésként kezelni. „Eredményt a gyermekek között fennálló hátrányok csökkentésével, az iskolában pedig pedagógiai módszerekkel lehet és kell elérni” – fogalmazott az alapvető jogok biztosa. Az ombudsman ezért a tervezet átdolgozását kéri a kormánytól.

A kormányzati honlapra áprilisban felkerült tervezet értelmében a nevelési és oktatási intézmények iskolaőröket alkalmazhatnának. Az őrök megakadályozhatnák, hogy a tanköteles korú diákok a tanítás vége előtt – igazolatlanul – elhagyják az iskolát, jogosultak lennének betartatni a házirendet, elfogni azokat, akik bűncselekményt vagy szabálysértést követtek el, továbbá meggátolhatnák az intézmény területére való jogosulatlan belépést. A jogszabálytervezet május közepén kerülhet a parlament elé.

Forrás: MTI

Gyermekbarát igazságszolgáltatást!

Ellenzi a büntethetőségi korhatár leszállítását az ombudsman

A nemzetközi dokumentumok legfeljebb végső eszközként tartják elfogadhatónak a szabadságmegvonást egy büntetést követő gyerek esetében, figyelmeztet Szabó Máté, az alapvető jogok biztosa. Szerinte a deviáns gyerekek problémáját nem elsődlegesen büntetőjogi szankciókkal kell kezelni.

Aggodalmát fejezte ki Szabó Máté, az alapvető jogok biztosa azért, mert a büntető törvénykönyv tervezete tartalmazza a büntethetőségi korhatár leszállításának a rendelkezését, ami az ombudsman szerint a gyermek bűnösségének megállapítása esetén akár a szabadságelvonás szankciójával is járhat. A büntethetőség alsó korhatárának meghatározása kapcsán nem egységes az európai államok gyakorlata – írta közleményében. Szabó Máté ebben egyben emlékeztet arra is, hogy az ENSZ gyermekjogi egyezményéből és az ehhez fűzött megjegyzésekből kiolvasható: a szabadság elvonása csupán végső eszközként és a lehető legrövidebb ideig tartó módon alkalmazható.

A gyermekjogi szakombudsman feladatait is ellátó alapjogi biztos szerint a deviáns gyerekek problémáját nem elsődlegesen büntetőjogi szankciókkal, hanem a gyermekekkel foglalkozó szakmákkal (gyermekvédelem, oktatás, egészségügy) összefogva, a megelőzést és a gyermekek jogait előtérbe állítva kell kezelni.

A felelősség alacsonyabb korhatárának megállapítása – társadalmi vitát és komoly, szakmai egyeztetést követően – lehet indokolt, azonban a Btk. ez irányú módosítását a nemzetközi egyezmények szellemiségéből fakadó kötelezettségeken és az igazságszolgáltatás rendszere gyermekbarátá tételeként szándékán túl különösen nem indokolja a kiskorúak által elkövetett bűncselekmények száma, jellege és az életellenes cselekmények kriminálstatisztikai száma sem – írta az ombudsman.

Forrás: MTI

A HÁROMÉVES SZAKISKOLA KÖZISMERETI PROGRAMJA

Az elmúlt év tavaszán az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet Fejlesztési és Innovációs Központja kapott megbízást arra, hogy kidolgozza az új hároméves szakiskola közismereti programját. Ennek a szervezeti egységnek a munkatársai készítették el a közismereti program „nulladik” változatát 2011 májusára, amelyet a(z akkor még) NEFMI munkatársainak a segítségével két alkalommal megismertethettek és megvitathattak több szakiskola vezetőjével, illetve pedagógusával. Ezt követően elkészült az a szövegváltozat, amely 2011 júniusában felkerült az OFI honlapjára. 2011 szeptemberétől ennek a változatnak a kipróbálását kezdhették el azok az intézmények, amelyek erre önként vállalkoztak.

Az első tapasztalatok kicserélésére 2011. novemberében került sor az NSZFI-ben szervezett konferencián, amelyen közel 60 intézmény képviselője jelent meg. A közismereti program kapcsán kibontakozott vitában a különféle álláspontokat nehezen lehetett összeegyeztetni, közelíteni egymáshoz. A legjelentősebb problémaforrások a következők voltak:

- A program által támasztott műveltségterületekhez kapcsolódó követelményeket sokan alacsonynak találták, míg voltak olyanok, akik szerint azok a szakiskolai tanulók számára nem teljesíthetők.
- A nem hagyományos tantárgyi szerkezetben történő tanóraszervezést sokan nem tartották megvalósíthatónak, mások pedig ezt találták az egyetlen „kivezető útnak” a jelenlegi helyzetből.
- A közismereti óraszámok is vitát generáltak, mert többen elfogadhatatlannak találták azt, míg mások szerint ebben az iskolatípusban egyáltalán nem szükségesek a közismereti órák.

Melyek az új szakiskolai közismereti program legfontosabb újdonságai?

1. A közismereti program nem a hagyományos tantárgyi szerkezetre készül, hanem olyan komplex tantárgyakat tartalmaz, amelyekben a hagyományos tantárgyi tartalmak integráltan jelennek meg. A közismereti program óraszámja a korábbi évekhez képest sokkal alacsonyabb lett, heti 12 óra. Ennek a megoszlása a következő:

Komplex tantárgy	Óraszám/hét
Társadalomismeret = Történelem, társadalomismeret, társadalmi földrajz)	1
Természetismeret (fizika, kémia, biológia, földrajz)	1
Irodalom-nyelvtan-kommunikáció-művészetek	1
Matematika	1
Idegen nyelv	2
Osztályfőnöki	1
Testnevelés	5
Összesen	12 óra

2. A program meghatározó elemét az osztályfőnöki óra jelenti, amelyeken olyan tartalmakat dolgoznak fel a pedagógusok a tanulókkal, amelyek egyrészt ezeken keresztül hangolják rá a tanulókat a többi tantárgy tartalmi elemeire, másrészt pedig jelentős mértékben segíthetik a program egyik alapvető célkitűzésének a megvalósítását, amelyet a *közösségfejlesztésben, közösségépítésben jelöltünk meg.*

A közismereti program tartalmi elemei az alábbi rendszerben kapcsolódnak össze:

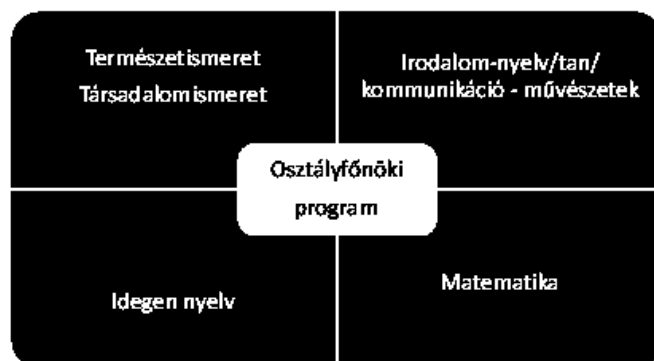
- Az ábra egyrészt az osztályfőnöki programelem integrálódó szerepét hangsúlyozza,
- másrészt pedig a hozzá kapcsolódó komplex tantárgyak rendszerét mutatja be. Ez utóbbiak esetében a komplexitást – mint erre már utaltunk – a hagyományos tantárgyak tartalmi elemeinek integrációja jelenti, amely biztosítja, hogy az alacsony óraszám

mellett is a legfontosabb, a korszerű általános műveltség szempontjából nélkülözhetetlen tartalmak megjelenhessenek a programban. (A testnevelési tantárgyra nem készül külön tanterv, mert ott a középfokú oktatás számára készített mindennapra kiterjedő programot kell alkalmazni.)

Az órákat „dupla órákra” terveztük azért, mert ezt az időmennyiséget elegendőnek érezzük ahhoz, hogy a tanóra témájának a feldolgozása mellett megoldhatóvá váljanak azok a célkitűzések (pl. közösségfejlesztés, tanulás tanítása, szövegértés fejlesztése stb.), amelyek képesek lehetnek csökkenteni a tanulói kudarcok és a korai iskolaelhagyás magas arányát.

c. A pedagógusok és a tanulók számára tanórai szintű tanítási-tanulási támogató csomag készül. Ennek a szerkezetét az alábbi ábra mutatja be.

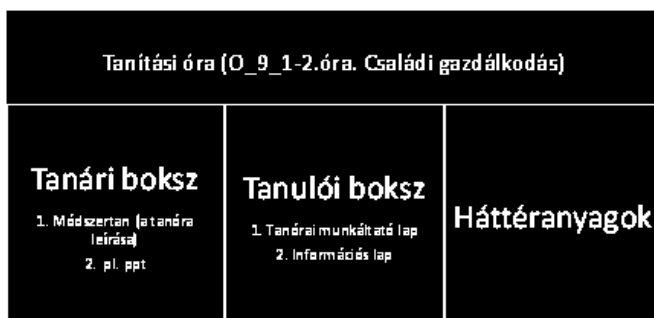
A közismereti program szerkezete
A: komplex tantárgyak B: integrált tartalmak

A tanári boksban a tanóra megtartásához szükséges módszertani leírás mellett segédanyagok (pl. ppt-óravázlatok) és háttéranyagok találhatóak, amelyek megkönnyítik a tanórára történő felkészülést. A tanulói boks egyrészt a tanórai használatra szánt ún. munkáltató feladatlapot, másrészt pedig egy ún. információs lapot tartalmaz, amelyen magát a tananyagot találhatja a tanuló. A csomag egyúttal a hagyományos tankönyveket is helyettesíti.

Az első tapasztalatok

A tanórai munkát támogató módszertani csomag szerkezete

(Folytatás a 16. oldalon)

A HÁROMÉVES SZAKISKOLA KÖZISMERETI PROGRAMJA

(Folytatás a 15. oldalon)

A 2011 decembében és 2012 januárjában az OFI munkatársai monitoringtevékenységet végeztek 25 iskolában. Ennek az volt a célja, hogy a közismereti program kipróbálásáról közvetlen tapasztalatokat szerezhessünk. Mind az intézmények vezetői, mind pedig a megkérdezett pedagógusok közül többen olyan, általános problémá(k)at fogalmaztak meg, amelyekről úgy vélik/vélték, hogy azok megléte miatt nem lehet sikeres – szerkezettől függetlenül – a szakiskolai képzés.

- Szinte minden iskolában elmondták, hogy gyakori gond, hogy az *általános iskolai tanulási kudarcok*, a rejtett és elhanyagolt hiányosságok *teljes mértékben gátolják az újabb ismeretek elsajátítását*, a szakmai képzés alapjainak lerakását. Ezért többen úgy gondolták, hogy amíg az általános iskolák felső tagozatáról továbbra is jelentős tudás- és kompetenciadeficittel kerülnek ki a tanulók, addig a szakiskolai képzés helyzetén érdemben nem lehet javítani.

- Több vezető is felhívta arra a figyelmet, hogy a megújulásnak sok esetben gátat vehet az, hogy a pedagógusok sokszor *csak a bejártatott és az általuk eddig is használt tankönyveket alkalmazzák szívesen, ritkán kezdeményezik, hogy az iskolában bevezetésre kerüljenek azok az újdonságok, amelyeket az elmúlt évek jelentősebb programjaiban fejlesztettek ki. Ugyanakkor azt is jellemzőnek tartották, hogy a tanulók is megszokásból elvárják, hogy mindig tankönyvből kapják az anyagot.*

- Az intézménylátogatások során a monitorozók több tanórát is meglátogattak. Bár a látottakat nem tekinthetjük kizárólagosnak, az azonban elgondolkodtató, hogy a meglátogatott iskolák mindegyikében *frontális órán kívül más módszerrel nem volt módjuk a látogatóknak megismerkedni.* A kérdésre, hogy miért nem szervezik a tanulói tevékenységre a tanórát, azt jelezték a pedagógusok, hogy erre nincsenek meg a feltételek.

- Bár többen már régebben is az összevont ismerettartalmú tárgyak (különösen a „természetismeret”) mellett állnak, mondták az intézményvezetők –, de a pedagógusok megszokott szaktárgyi

besorolása (végzettsége) miatt nekik is vannak kétélyeik azzal, hogy ezt a programot hogyan lehet intézményi szinten üzemeltetni. Úgy tűnt, hogy az elvi, szakmai álláspontokat mindig átszínéznek a sajátos, személyes érdekek, szempontok a tantestületekben.

- És végül többen felhívták a figyelmet arra a jelenségre – amelyet néhány év óta több kutatás során magunk is tapasztalhatunk –, hogy nemcsak az gond, hogy gyenge a tanulók tanulmányi eredménye, hanem az is, hogy emelkedik azon tanulóknak a száma, akik *nem nagyon vagy egyáltalán semmit sem akarnak tanulni.*

A fejlesztés jelenlegi helyzete

2012 májusában a készülő közismereti program 9. évfolyamos munkaanyagát megismertettük 5 iskola vezetőivel és a pedagógusokkal. Az egyes tantárgyterületek vitájára május 17-én, az OFI-ban került sor. A legfontosabb észrevételek a program egészét illetően a következők voltak:

- a. Tanári kézikönyvek szükségessége
- b. A programhoz szükséges technikai feltételek biztosítása
- c. A módszertani elemek és munkaformák megtanulásához szükséges idő biztosítása
- d. Bemutató órák szervezése az iskolákban
- e. A közismereti és szakmai tárgyak összekapcsolhatóságának biztosítása

Úgy látom, hogy az észrevételek nem tartalmaznak olyan elemet, amely a fejlesztés oldaláról ne lenne megoldható.

Jelenleg a szakiskolai kerettanterv elkészítése mellett a szakiskolai közismereti programot tartalmazó honlap párhuzamos fejlesztése zajlik. Erről a helyről tölthetik majd le az intézmények a tananyagot és a módszertani csomagokat. 2012 júniusának második felében Budapesten és hét másik településen az OFI munkatársai pedagógus-továbbképzést tartanak a szakiskolai közismereti program bevezetésének előkészítéseként, amelyről az iskolákat értesíteni fogják.

Mayer József,

az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet
Fejlesztési és Innovációs Központ igazgatója

ÖSSZEVONÁSOK, ÁTSZERVEZÉSEK

Több fővárosi oktatási intézmény új formában működik ősztől

Több kerületi fenntartású oktatási intézmény is más formában vagy más székhelyen kezdi meg a következő tanévet. A vonatkozó szakvéleményeket egyhangúlag támogatta a Fővárosi Közgyűlés oktatási bizottsága.

Az átszervezés Újpesten három intézményt érint. A Bródy Imre Oktatási Központ, Általános Iskola és Gimnázium július 31-étől négy évfolyamos gimnáziumként működik tovább. A jelenlegi második és harmadik osztályos diákok az osztályok megbontása nélkül egy másik iskolába kerülhetnek, a felső tagozatosokat viszont más módon lehet csak elhelyezni. A Karinthy Frigyes Általános Művelődési Központ Általános Iskolában úgynevezett alapító okiratos átszervezés lesz, az általános iskola a Babits Mihály Gimnázium tagintézménye lesz, a helyén marad. Az Erkel Gyula Újpesti Zeneiskola székhelyet vált, mert az nem felel meg a zeneiskolai oktatási követelményeknek. A XV. kerületben összevonják a Károly Róbert Gazdasági Szakközépiskola és Szakiskolát és a Kontyfa Középsiskola és Általános Iskolát. A Kontyfa iskola 840 diák befogadására alkalmas.

Az ugyancsak XV. kerületi Száraznád Nevelési-Oktatási Központ, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola és Pedagógiai Szakszolgálat három telephelye közül a Neptun utcait – amelyben szakiskola és tanműhely működik – megszüntetik, ez az intézményrész a továbbiakban a Pattogós utcában működik majd. A Hubay Jenő Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Pedagógiai Szakszolgálatot kettéválasztják, ami csak az alapító okiratot érinti majd. A törvényi változások miatt szétválasztják a XVIII. kerületi Pedagógiai Intézet és Helytörténeti Gyűjteményt.

A XI. kerület önkormányzata augusztus 1-jétől leválasztaná a Petőfi Sándor Általános Iskola, Szakközépsiskola és Óvoda óvodai részét, valamint az iskolában működő Albertfalvi Helytörténeti Gyűjtemény és Iskolamúzeumot. Az érintett intézményrészek jogilag önállóak lesznek, de

maradnak a helyükön. Augusztus 1-jétől megszűnne a Lágymányosi Bárdos Lajos Kéttannyelvű Általános Iskola és Gimnázium Egy utcai telephelye, amely 2008-ban indított legutóbb első osztályt. A kifutó rendszerben megszűnő tagintézmény hét tanulócsoportjában 141 diák van, akiket a Baranyi utcába helyeznek át; míg a Baranyi utcában a gimnáziumi osztályok szűnnek majd meg.

Elköltözik telephelyéről az Újbudai Logopédiai és Pedagógiai Szakszolgálat, amely a jelenleg vele egy épületben működő óvodának adja át a helyét, így több gyereket vehetnek majd fel. Az elmúlt hónapokban több városrész is döntött iskolaátszervezésekről, így például az V., a VIII., a X., és a XIII. kerületben is lesznek összevont, illetve új székhelyen működő intézmények ősztől. (Forrás: MTI)

KIT IZGAT, MIT TANÍTANAK A SZAKISKOLÁKBAN?

A munkaerőpiaccal való megismerkedésre egy tanévben összesen két óra jut

A Hálózat a Tanszabadságért a politikai nyomáson felülkerekedő szakmaiság jelének látja, hogy az Országgyűlés egy módosító javaslat elfogadásával megakadályozta a szegénytelenül alacsony szakiskolai közismereti óraszám további csökkentését. Ugyanakkor szükségesnek tartja felhívni a figyelmet arra, mit is jelent a csökkenteni kívánt 33 százalék a gyakorlatban.

A közelmúltban szűk körben, mindössze néhány kiválasztott iskola tanárainak véleményezésre bemutatott szakiskolai közismereti kerettanterv-tervezetből kiviláglik, mit is jelent a túl soknak tartott 33 százalék a gyakorlatban:

Heti öt óra testnevelést, és összesen heti hét órát a többi, nem szakmai tárgyra! A tervezet szerint ebbe a következők férnek bele: heti egy óra matematika, egy óra magyar nyelv és kommunikáció, egy óra természetismeret, egy óra társadalomismeret, egy óra osztályfőnöki és két óra idegen nyelv – de egyáltalán nem fér bele informatika(!).

Ezek az óraszámok a HAT szakmai állásfoglalása szerint megkérdőjelezzik a szakképzési reform kiemelten deklarált célját, a foglalkoztathatóság megalapozását. A háromévesre rövidített képzésben a szakiskolai tanulók nem szerezhetik meg a munkaerőpiacon fontos alapkompenciákat, és szakmatanulásuk közismereti alapjai is hiányozni fognak.

A kevés közismereti óra hatékonyságát tovább csökkenti az – egyébként támogatható felfogásban készült – kerettanterv bevezetésének előkészítetlensége.

A HAT a következő konkrét kifogásait fogalmazza meg az óraszámokkal és a kerettantervvel szemben:

1. A kevés közismereti óraszám legalább 45 százalékát a testnevelés viszi el. Valóban ennyire szükséges a fizikai munkát

végző szakmunkástanulóknak a mindennapos testnevelés? Hogyan képzelik ennek megvalósítását, amikor a napok felében a tanulók nincsenek is az iskolában, hanem a gyakorlati munkahelyen dolgoznak, esetleg nem is abban a városban, ahol az iskola van?

2. A munka világával, a munkaerőpiaccal való megismerkedésre egy tanévben összesen két óra jut az osztályfőnöki órák keretében. A foglalkoztathatóság jegyében megújuló szakképzésben így 50-szer annyi idő jut a testnevelésre, mint a munkaerőpiaci ismeretekre.

3. Egyféle kerettanterv készült minden szakmához, attól a helyi tantervben csak 10 százaléknyi eltérés engedélyezett. Ugyanazt kell matematikából, természetismeretből tanulniuk a gépészeknek, mint a bolti eladóknak, ugyanazon a példán kell életviteli ismereteket tanulniuk a fővárosiaknak, mint a Szabolcs megyeieknek. Az eddigiekkel ellentétben szakmai előkészítő ismeretek sincsenek.

4. Az alapvetően példamutató, korszerű pedagógiai felfogásban készült kerettanterv olyan feladatok elé állítja a szakiskolai tanárokat, amelyekre többségük nincs felkészülve. A felkészüléshez sem időt, sem segítséget nem kapnak. Nincsenek módszertani útmutatók, feladatgyűjtemények, tankönyvek, nincsenek segítő szakemberek.

5. A kerettantervről nem folyt, nem folyik a Nemzeti alaptantervhez hasonló vita

– a szakiskolákban a Nemzeti alaptantervet is helyettesítő dokumentum az interneten nem is érhető el.

6. Az iskolák számára nem világos, mikortól kötelező és mikortól lehetséges az új rendszerre való áttérés, a tanulók nem tudják, milyen rendszerben fognak szeptembertől tanulni. A szakképzési és a köznevelési törvény szabályozása nincs összhangban egymással e tekintetben.

7. A kerettanterv egyes témakörei kidolgozottságukban, színvonalukban közel sem egységesek – sem egymással nincsenek szinkronban, sem pedagógiai módszereiket tekintve nincsenek összehangolva. A természetismereti témakör például messze alulmúlja a matematikait, vagy éppen a magyar nyelvit.

Mindezek alapján a HAT határozottan amellett foglal állást, hogy amennyiben az oktatáspolitikai irányítói komolyan veszik a szakoktatás számára kitűzött célt, miszerint a foglalkoztathatóságot kell a képzés során elsődlegesen szem előtt tartani, akkor változtassák meg a közismereti óraszámokat, és a megváltoztatott óraszámokkal készült kerettanterv bevezetését alaposan készítsék elő. A kerettanterv előremutató vonásait megtartva minden érintett fél bevonásával vizsgálják felül a kapkodva készült, sok esetben szakmai, pedagógiai hibákat is tartalmazó tervezetet, és annak bevezetésére csak a 2013/2014-es tanévben kerüljön sor!

KI OLTJA LE A VILLANYT?

A fiatalok fele elmenne Magyarországról

Az elmúlt 20 évben sose volt ilyen magas a magyarok körében a migrációt tervezők aránya: mára minden ötödik felnőtt tervezi, hogy külföldön vállal munkát, vagy véglegesen kivándorol. Mindez egy néhány éve tartó, egyértelműen növekvő trend eredménye, hiszen 2010 óta másfélszeresére nőtt a külföldi munkavállalást vagy kivándorlást tervezők aránya – derül ki a Tárki Társadalomkutatási Intézet márciusi kutatásából. A fiatalok körében még drámaibb a helyzet. Közülük minden második elmenne innen.

A felnőttek ötöde távozna Magyarországról

A magyar lakosság migrációs potenciálja, azaz azok aránya, akik külföldi munkavállalást vagy letelepedést terveznek, a 90-es évekhez képest a 2000-es évek elejére megnőtt. 2010 óta a rövid és hosszú távú munkavállalás szándéka (különösen az utóbbi) erősen nő, a kivándorlást tervezők aránya lényegében változatlan. 2012 elején a felnőtt lakosság 13 százaléka tervezi, hogy néhány hétre vagy hónapra, 16 százaléka, hogy pár évre külföldre menne dolgozni, 7 százaléka kivándorolna. A 2012-ben mért migrációs potenciál (ideértve a háromfajta migrációs terv halmozott arányszámát is, ami 2012-ben 19 százalék) a valaha mért legmagasabb értéket mutatja, így már minden ötödik magyar felnőtt azt tervezi, hogy rövidebb-hosszabb időre külföldre költözik.

Vannak természetesen olyan társadalmi csoportok, amelyek esetében az átlagosnál (19 százalék) magasabb a (halmozott) migrációs hajlandóság mértéke. Ez leginkább a fiatalokra, illetve azokra a

társadalmi csoportokra jellemző, amelyek körében magas a fiatalabak aránya, s ezen túlmenően még a gazdasági-társadalmi helyzetük és jövőjük sem rózsás (munkanélküliek, roma származásúak). A migrációs tervet fontolgató társadalmi csoportok közül kiemelendő, hogy minden második 30 év alatti magyar felnőtt, azaz a 18–29 évesek közel fele gondolkodik így, a Jobbik szavazóinak pedig a harmada tervezi, hogy külföldre költözik.

Irány Ausztria, Németország, Anglia

A migrációs potenciál irányai, azaz a külföldre költözést tervezők célszágai 2012-ben is azok, amelyek korábban voltak: elsősorban Ausztria, Németország és az Egyesült Királyság. A migráció tervezett időtávja szerint azonban kisebb eltérések figyelhetők meg a célszágok összetételében: a rövid távú migráció iránya a legkoncentráltabb (a három leggyakrabban választott ország az összes választás kétharmadát teszi ki), a kivándorlást tervezők célszágainak összetétele pedig a legheterogénebb.

Forrás: Zipp.hu

MEGPÁLYÁZTATOTT TUDÁS

Összefogás egy közösségi szolgálati portál létrejöttéért

Az Oktatáskutatói és Fejlesztési Intézet (OFI), valamint az evopro Automatizálási és Informatikai Kft. (evopro) együttműködési szerződést írt alá az Iskolai Közösségi Szolgálat, valamint a természettudományos nevelés és oktatás témakörökben. A szerződést az OFI igazgatója, *Kaposi József* és az evopro Kft. tulajdonosa, *Mészáros Csaba* látták el kézjegyükkel. Az eseményen az együttműködés harmadik résztvevőjeként jelen volt a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet képviselője is. Az együttműködés két területen jött létre, az egyik az Evobox-TT Dobozolt Tudás Pályázat, a másik az Iskolai Közösségi Szolgálatot támogató internetes portál.

Evobox-TT Dobozolt Tudás Pályázat

Az evopro Kft. szponzorként támogatja egy természettudományos pályázat kiírását, amelyet az OFI május 31-ével hirdetett meg. A pályázat keretében aktív vagy nyugdíjas pedagógusok, egyetemi hallgatók, oktatók természettudományos tantárgyak 5–8. osztályos oktatásához felhasználható kísérleteket és az azokhoz szükséges szemléltetőeszközök leírását adhatják be pályamunkaként. A pályázat pénzdíjas, a jó pályamunkák egy webes tudástárban nyilvánossá válnak, a legjobbakat pedig a szemléltetőeszközök legyártása után az evopro jóvoltából az iskolák

megkaphatják. A pályázat részletei az OFI honlapjáról letölthetők.

Iskolai Közösségi Szolgálatot támogató internetes portál

2012 szeptemberétől hatályba lép a Nemzeti köznevelési törvény, melynek értelmében a középiskolás diákoknak az iskolai közösségi szolgálat keretében 50 óra tanórán kívüli jószolgálati tevékenységet kell végezniük érettségi előfeltételként. A diákok közösségi szolgálatának megszervezésében, amelyben az iskoláknak még nincsen saját tapasztalata, segítségükre lesz az az internetes felület, amelyet az egyik legnagyobb magyar mér-

nőiroda, az evopro Kft. munkatársai fejlesztenek ki díjmentesen, önkéntes munka keretében az OFI-val kötött együttműködési megállapodás, valamint a vállalat társadalmi felelősségvállalási stratégiájának (CSR) keretében.

A portál olyan letölthető módszertani munkákat is tartalmazni fog, amelyeket többek között a tapasztalatokkal rendelkező Magyar Ökumenikus Segélyszervezet önkéntességgel foglalkozó szakemberei állítottak össze. A közösségi szolgálati portál létrejötte szép példája a kormányzati, a gazdasági és a civil szféra összefogásának egy közös ügy érdekében.

Köszöntötték az Eötvös József-emlékéremmel kitüntetetteket

Pompásan telt június 7-e a Pedagógusok Szakszervezetének Országos Irodájában. A pedagógusnap rendezvényen ünnepélyesen köszöntötték az Eötvös József-emlékéremmel kitüntetetteket. A köszöntő szavakat rövid műsorral fűszerezett ünnepség követte.

Először a Nádasy Kálmán Alapfokú Művészeti és Általános Iskola Szent István téri táncgyűjtése következett. *Rozsi Magdolna* művészeti vezető és koreográfus betanításában *Ádány Rebeka*, *Budavári Kata*, *Kiss Boglárka*, *Németh Boglárka*, *Németi Zorka*, *Sárdi Diána*, *Somló Anna*, *Szonda Katalin* és *Till Dorina* néptánc bemutatót tartott az egybegyűlteknek.

A gyerekek táncát *Keskeny Ferenc* hegedűművész játéka követte. A Duna Szimfonikus Zenekar koncertmestere helyettese, a Camerata Salzburg első hegedűse *Kreisler*: Recitativo és scherzo capricce, valamint *Paganini*: Variációk című művét játszotta el.

A 45 Eötvös József-emlékérem elismerésben részesített kitüntetett és hozzátartozóikat *Galló Istvánné*, a PSZ elnöke köszöntötte.

A nap pompájához a dúsan terített büféasztal is hozzájárult. Az ünnepséget emlékeztetéssel tette még az előtérben megrendezett, a 2012. május elsejei és a pedagógusnap tüntetésén készült fotókból álló kiállítás is.

Zenei elitgimnázium ázsiai diákoknak Bécsben

Már idén ősszel megkezdte működését az osztrák főváros új zenei gimnáziuma, az Amadeus International School of Music Vienna. A magániskolába eleinte 60 gyerek jár majd, a tandíj évi 15 ezer euró lesz.

Két amerikai állampolgár és néhány tehetsős szingapúri zenekedvelő adta össze a pénzt az osztrák főváros legújabb magániskolájára, amely ősztől fogadja első diákjait. Az Amadeus International School of Music Viennába kezdetben mintegy 60 12–14 éves gyerek jár majd, akik Ausztriából, Európából és Ázsiából érkeznek a zene fővárosába. Később évente 80–100 diákot vesznek fel a hatosztályos gimnáziumba.

A tervek szerint délelőttönként hagyományos órák – matematika, humán tárgyak, informatika stb. – lesznek, a délután pedig a zenei képzés. A gyerekeknek már érkezésükkor legalább egy hangszerezen jól kell tudniuk játszani, és fontos az angolnyelv-tudás is, mivel az alapítók elképzelése szerint a tanulók mintegy fele külföldről – elsősorban Ázsiából, illetve Európából érkeznek. Az elit zenei képzést nyújtó intézményben a tandíj évi 15 ezer euró. A hatosztályos gimnázium végzősei International Baccalaurate végzettséget szereznek, amivel a világ bármelyik egyetemén folytathatják tanulmányaikat.

Az Amadeus Vienna Ázsia egyik legjobb iskolája, a szingapúri Raffles-Institution és a Wirtschaftsagentur Wien bábáskodásával jött létre, és Bécs XVIII. kerületében, a Semmelweis Klinika területén kapott helyett. Az intézmény tagja a Nobel Education Networknek, amely kiemelkedő színvonalú, különleges képzést nyújtó iskolák globális hálózata kíván lenni.

„Célunk, hogy hídát alkossunk a virágzó Ázsia és Európa között, és még több teret adjunk a kreativitásnak” – mondja az iskola alapítója és egyik vezetője, *Jürgen Kremb*.

Compress-Hírügynökség

In memoriam

Zombori Józsefné – született: *Mátrai Ilona* – életének 86. évében, 2012. április 27-én elhunyt. Temetése fia lakóhelyén, Debrecenben volt, a gyászolók között szakszervezetünk is képviseltette magát Szabolcsból.

Ilona – így nevezte a megyében minden oktatásban dolgozó – szakszervezetünk megyei bizottságán több mint egy évtizedet dolgozott irodavezetőként. Abban az időben az iskolákban tanítók 97 százaléka szervezett dolgozó volt. Az akkori megyei titkárt és lelkes aktivistahálózatát az irodából Ilonka néni segítette, informálta, tájékoztatta: minden rajta keresztül történt. A tagság 20–22 százaléka üdült minden nyáron a saját és központi üdülőinkben, és utazott külföldre, szerte Európába pihenni, világot látni. A tanév beindulásakor már a pedagógusok beilleszkedését segítette.

Ma is emlegetjük, hiányoljuk, mert nélküle szegényebbek lettünk. Az elkerülhetetlen vesztéséért sok-sok kollégánk sorsát formáló öröksége kárpótol. Példa lehet abban is, hogy nemcsak választott funkciókban, hanem egyszerű munkásként is lehet nagy célokat bátran elvállalni. Emlékét őrizzük.

Oláh Gábor

EÖTVÖS JÓZSEF-EMLÉKPLAKETT KITÜNTETÉSEK 2011

Az Eötvös József-emlékplakettet alapítása, 2000 óta adományozza a Pedagógusok Szakszervezete azoknak a településeknek és önkormányzatoknak, amelyek a lehetőségeikhez mérten a legtöbbet teszik az oktatási-nevelési intézmények színvonalas fenntartásáért, azok eredményes működéséért, és ahol a szakmai és munkavállalói érdekeket egyaránt figyelembe veszik. Az alábbiakban a rangos kitüntetést az idén elnyerő önkormányzatot mutatjuk be.

TISZAUJVÁROS ÖNKORMÁNYZATA

A polgármester: Bráz György. A képviselő-testület létszáma: 11 fő. Az önkormányzat által fenntartott nevelési-oktatási intézmények: 1 óvoda (5 telephellyel), általános iskola, alapfokú művészetoktatási és pedagógiai szakmai szolgáltató intézmény, egységes pedagógiai szakszolgálat (6 telephellyel és 2 intézményegységgel), 1 középiskola és kollégium (3 intézményegységgel).

Az önkormányzat biztosítja a forrásokat nemcsak a kötelező, hanem a tanórán kívüli, nem kötelező tevékenységek folytatásához is. Mind az óvodában, mind az iskolákban nagy körültekintéssel gondoskodnak a személyi és tárgyi feltételekről. Folyamatos az intézmények felújítása, modernizálása.

Támogatják a tehetséggondozást, a sajátos nevelési igényű gyermekek oktatását, nevelését, a tanulók nyári táboroztatását. A színvonalas nevelő-oktató munka segítéséhez a város sport- és kulturális létesítményeit is igénybe vehetik a diákok, pedagógusok.

Az általános és középiskolákban minden osztály legjobb

tanulmányi eredményt elért tanulója, illetve a különböző felsőoktatási intézmények kiváló tanulmányi eredményt elért tiszaujvárosi hallgatói ösztöndíjban részesülnek.

Támogatja az önkormányzat a Bursa Hungarica pályázati rendszert, a Suli-zsaru programot.

Az önkormányzat nagy figyelmet fordít a hosszú időn át kiemelkedő oktató-nevelő munkát végző pedagógusokra. Munkájukat kitüntetéssel, pénzjutalommal ismeri el. A nyugdíjas pedagógusok színes diplomájának átadására is gondjuk van.

A gyermeklétszám-csökkenés miatti alkalmazotti létszám-változást minden esetben humanusan próbálja kezelni a hivatal. Az önkormányzat a nevelőtestületek véleményét maximálisan figyelembe veszi az intézményvezetők kinevezésekor.

A közalkalmazottak juttatásban részesülnek cafetéria címen, és az illetmények bankszámlára utalásának költségéhez való hozzájárulást is megkapják. Az intézményekben a szakmai napok költségeire személyenként keretösszeg áll rendelkezésre.

Az érdekegyeztetés folyamatosan és jól működik, az önkormányzat a lehetőségeinek felső határáig támogatja a közalkalmazottak élet- és munkakörülményeinek javítását.

PEDAGÓGUSNAPI KITÜNTETÉSEK

Az év egyik legemberibb napja a pedagógusnap. Ezen a napon köszönet jár mindazoknak, akik eredményesen dolgoznak a jövő formálásán, szívből vállalt hivatásuknak nap mint nap maradéktalanul eleget tesznek. A Pedagógusok Szakszervezete ezen a napon Eötvös József-emlékéremmel tünteti ki a kollégákat. Nekik, és azoknak, akik a szaktárcától, illetve a megyei, városi elöljáróktól kapták meg az elismerést, tiszta szívből gratulálunk! A teljes névsort hely hiányában nem tudjuk közzétenni, itt csak azok neve olvasható, akiknek tevékenységét a PSZ által adományozott díjjal honorálta a szakszervezet. A 2012. június 7-i központi ünnepségen Galló Istvánné nyújtotta át az elismeréseket.

A központi ünnepségen, Budapesten, a PSZ székházában...

VAS FOKOZAT: **Kréz Tibor Károlyné** (Makó), nyugdíjas, a PSZ Makó Városi-körzeti Szervezetének titkára és a PSZ Csongrád Megyei Szervezetének titkárhelyettese, kongresszusi küldött; **Nádasi Elemér** (Veszprém), nyugdíjas, a Veszprém megyei Területi Szervezet SZVB-elnöke, OSZVB-tag; **Szilágyi Róza** (Békéscsaba), megyei és városi titkár, volt OV-tag, kongresszusi küldött; **Varga Istvánné** (Farkaslyuk), nyugdíjas, gazdasági vezető, a körzeti bizottság gazdasági vezetője.

ARANY FOKOZAT: **Bali Istvánné** (Veszprém), tanár, alapszerv. titkár; **Bazsó Bertalanné** (Kazincbarcika), igazgató, alapszerv. titkár, körzeti titkár, megyei alelnök; **Borbáth Gábor** (Mogyoród), tanár, volt iskolai bizalmi, titkár, kerületi titkár, főtitkárhelyettes, főtitkár, jelenleg gimnáziumi titkár; **Mohacsek Tiborné** (Pápa), nyugdíjas, Veszprém Megyei Területi Szervezet SZVB-tagja; **Pusztai Adél** (Göd), tanító, nagyközségi titkár; **Ráczné Kálmán Anikó** (Székesfehérvár), tagintézmény-vezető, a PSZ Székesfehérvár Általános Iskolai Igazgatói Tagozat leköszönő titkára; **Ürmös Józsefné** (Paks), nyugdíjas tanár, városi titkár, kongresszusi küldött.

EZÜST FOKOZAT: **Dr. Szűts Tibor** (Győr), tanár, vezető-ségi tag; **Gyűrű Lászlóné** (Győr), titkárnő, vezetőségi tag;

Hegyi Józsefné (Veszprém-Kádárta), óvodavezető-helyettes, óvónő, volt alapszerv. titkár, titkárhelyettes, IB-tag; **Hetsi Lászlóné** (Kaposvár), nyugdíjas, alapszerv. titkár, nyugdíjas-tagozat-vezető; **Károlyi Ferencné** (Veszprém-Gyulafirátót), tanár, alapszerv. titkár; **Kissné Klesitz Mária** (Budapest), gazdasági ügyintéző, alapszerv. titkár, kerületi gazdasági felelős; **Lőrincz Csilla** (Szombathely), óvodapedagógus; alapszerv. titkár, IB-tag, az óvodai tagozat képviselője; **Nagy Sándorné** (Veszprém), óvónő, alapszerv. titkár, óvodai körzet szervezeti titkára; **Péring Ferencné** (Veszprém), gazdasági vezető, SZVB-elnök, intézményi titkárhelyettes, gazdasági vezető; **Pethe Tünde** (Veszprém), nyugdíjas gazdasági felelős.

BRONZ FOKOZAT: **Andrási Piroska** (Hajmáskér), műszaki tanár, alapszerv. titkár, IB-tag; **Borka Sándor** (Veszprém), tanár, alapszerv. titkár; **dr. Okváthné Kertész Anna** (Ebes), városi és alapszerv. titkár; **Farkas Zsuzsanna** (Budapest), tanár, gazdasági ügyintéző, kerületi titkár; **Fürediné Kolláth Éva** (Rácalmás), tanító; **Gyügyei Katalin** (Biharnagybajom), városi és intézményi titkár, kongresszusi küldött; **Haluska Zoltánné** (Makó), tanító, alapszerv. titkár;

(Folytatás a 20. oldalon)

PEDAGÓGUSNAPI KITÜNTETÉSEK

(Folytatás a 19. oldalról)

Hanzelikné Agócs Irén (Budapest), tanár, kerületi titkár; **Kisné Fülöp Erzsébet** (Jászberény), tanár, városi titkár; **Solymosné Vajda Tímea** (Kaposvár), tanár, alapszerv. titkár; **Tomor Józsefné** (Pápa), tanár, alapszerv. titkár.

ELNÖKSÉGI DICSERET: **Éles Zoltánné** (Jászberény), nyugdíjas, gazdasági vezető; **Friedrich Ignácné** (Solymár), nyugdíjas, volt szakszervezeti vezető; **Gubola Istvánné** (Salgótarján), a SZEF megyei koordinátora, intézményi titkár, körzeti titkár, nyugdíjastagozat-vezető; **Hlavacska Andrásné** (Jászberény), nyugdíjas, volt titkár; **Iványi Tibor** (Budapest), tanár, alapszerv. titkár; **Karsai Istvánné** (Eger), tanár, alapszerv. titkár, bizottsági

tag, körzeti küldött, KIÉT-elnök; **Márta Sándorné** (Eger), tanár, gyógypedagógus, alapszerv. titkár, megyebizottsági tag, megyei küldött, az Országos Gyógypedagógiai Tagozat IB-tagja; **Matúzné Nagy Ildikó** (Eger), igazgató, alapszerv. titkár, körzeti bizottsági tag, elnök, küldött, a szakképzési tagozat tagja; **Reményi Tamásné** (Budapest), volt szakszervezeti bizalmi, a VIII. ker. nyugdíjastagozat vezetője; **Schmidt Dezsőné** (Pápa), a Pápai Művelődési Ház igazgatója; **Szalay Lászlóné** (Tapolca), üdülőgondnok, intézőbizottsági tag; **Szolári Lászlóné** (Eger), a PSZ Heves Megyei Bizottsága gazdálkodásának vezetője, könyvelő, alapszerv. titkár, megyebizottsági tag, megyei küldött, **Udvardy Béla** (Mór), tanár, megyei titkár, OV-tag, kongresszusi küldött.

Baranya megyében...

EZÜST FOKOZAT: **Horváthné Priol Ágnes** (Diószivzló), tanító, alapszerv. titkár; **Kovács László Gyöngyné** (Kenderföld-Somág), ny. tanító, alapszerv. titkár; **Siklósi Sándorné** (Mohács), nyugdíjas, a mohácsi Pedagógus Nyugdíjas Klub vezetője.
BRONZ FOKOZAT: **Szabó Gáborné** (Siklós), óvónő, alapszerv. titkár; **Szabóné Pichler Piroska** (Hosszúhetény), óvodapedagógus, alapszerv. titkár.

Békés megyében...

ARANY FOKOZAT: **Nagy Mihályné** (Gyomaendrőd), nyugdíjas, alapszerv. titkár; **Pálmainé Szilágyi Katalin** (Békéscsaba), óvodapedagógus, alapsz. bizalmi-helyettes; **Petrovszki Zoltánné** (Békéscsaba), tanító, alapsz. titkár; **Szurovecz Zoltánné** (Gyomaendrőd), nyugdíjas, alapsz. titkár; **Urbán Lászlóné** (Békéscsaba), óvodapedagógus, alapszerv. bizalmi.

EZÜST FOKOZAT: **Hornok László** (Szarvas), gondnok, vezetőségi tag; **Jancsó Jánosné** (Békéscsaba), óvodapedagógus; **Seres Jánosné** (Békéscsaba), tanár, alapszerv. titkár-helyettes; **Szabadosné Bécsi Katalin** (Gyula), tagintézmény-vezető; **Vágvölgyiné Frank Ilona** (Békéscsaba), óvodapedagógus.

BRONZ FOKOZAT: **Almási Gergelyné** (Gyomaendrőd), igazgatóhelyettes; **András Anna** (Gyula), óvodapedagógus, bizalmi; **Barcs Éva** (Békéscsaba), óvodatitkár; **Belicza Jánosné** (Békéscsaba), könyvelő, gazdasági felelős; **Domokosné**

Aburdán Anna (Békéscsaba), tanár, alapszerv. bizalmi; **Fekete Lajosné** (Békéscsaba), intézményegység-vezető; **Garami Veronika** (Gyula), tanár, alapszerv. titkár-helyettes; **Gellainé Tuboly Zsuzsanna** (Gyomaendrőd), tanár; **Gubis Andrásné** (Mezőberény), óvodapedagógus; **Iványi Istvánné** (Gyomaendrőd), gazdasági ügyintéző; **Kertész Béláné** (Mezőberény), bizalmi; **Medvényé Varga Zsuzsanna** (Gyula), tanító; **Mészáros Imréné** (Mezőkovácsháza), tanító; **Nagy Katalin** (Gyula), tanító, gazdasági felelős; **Németh Gyuláné** (Mezőkovácsháza), tanító; **Nótári Józsefné** (Gyomaendrőd), tanító; **Rácz Józsefné** (Gyomaendrőd), gyermekfelügyelő; **Seres Gézané** (Békéscsaba), óvodapedagógus; **Szilágyi Zsuzsa** (Mezőberény), tanár, alapszerv. titkár; **Veszeka Miklósné** (Békéscsaba), munkaügyi ügyintéző, bizalmi; **Vicziánné Somlai Edit** (Békéscsaba), óvodapedagógus.

Budapesten, a XIII. kerületben...

BRONZ FOKOZAT: **Magyar Kinga** tanító, alapszerv. titkár, a segélyezési bizottság tagja.

Hajdú-Bihar megyében...

BRONZ FOKOZAT: **Kissné Vajda Mária** (Debrecen), tanár, alapszerv. titkár; **dr. Pocsai Gyuláné** (Debrecen), tanár, alapszerv. titkár; **Lengyel Ferenc** (Debrecen), tanár, alapszerv. titkár.

Heves megyében...

EZÜST FOKOZAT: **Dr. Németh Zoltánné** (Eger), a PSZ Heves megyei Bizottságának volt titkára; **Siposné Tóth Edit** (Eger), igazgatóhelyettes, kongr. küldött.

BRONZ FOKOZAT: **Bóta Lászlóné** (Eger), alapszerv. titkár; **Busák Károlyné** (Eger), nyugdíjas; **Cseh Zsuzsanna** (Eger), alapszerv. titkár; **Dr. Kozári Józsefné** (Eger), nyugdíjas; **Farkasné Mjazovszky Mária** (Eger), nyug-

díjas; **Kopkáné Plachy Judit** (Eger), nyugdíjas; **Molnár Istvánné** (Eger), alapszerv. titkár; **Patakiné Tóth Éva** (Eger), nyugdíjas; **Szabó Péterné** (Eger), nyugdíjas; **Szendrődiné Bocsi Márta** (Eger), alapszerv. titkár-helyettes; **Tóth László** (Eger), tanár, alapszerv. titkár; **Utassy Gyuláné** (Eger), nyugdíjas; **Vinczéné Kovács Margit** (Parád), vezető óvónő.

Fejér megyében...

EZÜST FOKOZAT: **Házi Éva** (Székesfehérvár), tanító, alapszerv. titkár; **Horváth Lajosné** (Székesfehérvár), portás, vezetőségi tag; **Horváth Lajosné** (Székesfehérvár), tanító; **Poór Zsuzsanna Magdolna** (Székesfehérvár), tanító.

BRONZ FOKOZAT: **Guberné Czimer Andrea** (Székesfehérvár), tanító, gazd. felelős; **Knitlhoffer Anna** (Székesfehérvár), tanító, vezetőségi tag; **Müllerné Deák Klára** (Székesfehérvár), tanító, alapsz. titkár; **Ujváriné Göde Erzsébet** (Székesfehérvár), tanár, alapsz. titkár.

**ERZSÉBET
UTALVÁNY**

ERZSÉBET-UTALVÁNY – AZ ÉTKEZÉSI UTALVÁNY

Az Országgyűlés 2011. november 21-én elfogadta „Az egyes adótörvények és az azzal összefüggő egyéb törvények” módosításáról szóló törvényjavaslatot, amely 2012. január 1-jétől a béren kívüli juttatási elemek közé emelte az Erzsébet-utalványt.

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány kizárólagos jogosultságot kapott az új, **Erzsébet-program** keretében kibocsátott, étkezési célra felhasználható **Erzsébet-utalvány** forgalmazására. Az **Erzsébet-utalvány** a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány által papíralapon vagy elektronikus formában kibocsátott, fogyasztásra kész étel vásárlására felhasználható utalvány. Az **Erzsébet-utalványt** ebben az évben – 2012. december 31-ig – meleg étel vásárlására is el lehet költeni. A kormányzat azért döntött így, hogy zökkenőmentes legyen az új cafetériarendszerre való átállás. Az **Erzsébet-utalvány** egyelőre papíralapú, de már 2012-ben megjelenik elektronikus, azaz plasztikkártya változata is. A kettő párhuzamosan és választhatóan áll majd a felhasználók rendelkezésére, azaz mindvégig vegyes rendszer lesz.

Az **Erzsébet-utalvánnyal** a munkáltatók amellet, hogy széles körben felhasználható, kedvezményes adózású hideg-meleg étkezési jegyet biztosítanak a munkavállalók számára, hozzájárulnak dolgozóik elégedettségének megteremtéséhez és fenntartásához. A legnépszerűbb, legfontosabb béren kívüli juttatás a dolgozó számára adó- és járulégmentes. Az **Erzsébet-utalványt** a bérjellegű juttatásokénál több mint 30 százalékkal kedvezőbb feltételekkel lehet biztosítani a munkavállaló részére.

Magyarország étkezési jegyeit a Magyar Posta szállítja az ország egész területére kedvezményesen, csomagonként 925 forint+áfa térítésért. Az eddigi étkezési jegyek postai költségétől jóval kedvezőbb feltételekkel, csomagonkénti 600 forint+áfa ellenében az **Erzsébet-utalványok** személyesen is átvehetők az ország postahivatalaiban, illetve ingyenesen a Nemzeti Üdülési Szolgálat Kft. ügyfélszolgálati pontjain.

A felhasználói kör folyamatos bővülésének eredményeként az **Erzsébet-utalványt** eddig több mint másfél millió munkavállaló választotta Magyarországon. A fogyasztásra kész étel vásárlására felhasználható étkezési jegyeket az országban több mint 20 ezer helyen fogadják el a CBA, a Coop, a Reál, az Arzenál élelmiszer-áruházláncok és a MOL-benzinkutak kasszái mellett több ezer kisboltban és vendéglátóhelyen. Az **Erzsébet-utalvány** elfogadóhelyeinek listája elérhető a www.erzsebetutalvany.hu internetes oldalon a Felhasználók részére – Elfogadóhely-kereső menüpont alatt. Az **Erzsébet-utalvány** elfogadásának és vásárlásának általános szerződési feltételei a www.erzsebetutalvany.hu weboldalon olvashatók.

ERZSÉBET
PROGRAM

ERZSÉBET-PROGRAM – A SZOCIÁLIS ÜDÜLTETÉS ÉS ÉTKEZTETÉS ÚJ RENDSZERE

Az Erzsébet-utalvány forgalmazásából várható eredmény kizárólag közfeladat ellátására fordítható. Ez a közjő az Erzsébet-program, amely a szociális üdültetés és étkeztetés új rendszere. Az Erzsébet-utalvány választása felelősségteljes döntés, hiszen aki adja vagy használja az Erzsébet-utalványt, az az Erzsébet-programon keresztül segíti mindazokat, akik rövidebb-hosszabb ideig kiemelt figyelemre szorulnak.

Az **Erzsébet-program** a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány és annak egyszemélyes tulajdonában álló Nemzeti Üdülési Szolgálat Kft. meglévő erőforrásait felhasználva valósul meg a magyar költségvetést terhelő új források bevonása nélkül.

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány az **Erzsébet-program** keretében első lépésként 2 milliárd forint értékben pályázatot hirdetett meg a nehéz anyagi helyzetben lévők részére üdülésük, pihenésük, rekreációjuk elősegítésére, melyet Soltész Miklós államtitkár jelentett be 2012. január 12-én.

Az **Erzsébet-program** első, február végén zárult pályázatának köszönhetően több mint 75 ezer honfitársunk: nyugdíjasok, fogyatékosággal élők, nagycsaládosok, illetve szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi munkavállalók részesülnek támogatásban üdülési szolgáltatás formájában, amelyet hazai üdülőszállókban vehetnek igénybe. A programban részt vevő üdülők listája megtalálható a www.erzsebetprogram.hu internetes oldalon. A lista folyamatosan bővül.

Az **Erzsébet-program** keretében 1 milliárd forint értékben meghirdetésre kerül az **Erzsébet-tábor**, amely kikapcsolódást és táborozási lehetőséget biztosít sok tízezer iskoláskorú gyermek számára a nyári szünetben. A kiírás 2012 áprilisában jelenik meg.

Az **Erzsébet-program** egy újszerű európai válasz arra, hogy a társadalmi szolidaritást nemcsak szavakkal, hanem tettekkel is képviselni kell.

Az **Erzsébet-utalvánnyal** és az **Erzsébet-programmal** kapcsolatban további információkhoz juthat a www.erzsebetutalvany.hu és a www.erzsebetprogram.hu internetes oldalakon.

ELBESZÉLŐ MÚLT

Antal Lajos kollégánkat már ismerik olvasóink, kedves, játékos verseiről. Most nagyobb lépésre szánta el magát, megírta, hogyan telt élete, hogyan vált pedagógu ssá. Az alábbiakban ezekből az írásokból mutatunk be kettőt. Ezzel köszöntünk minden tanárt és tanítót Pedagógusnapon!

Várak agyagtéglákból

„Közös élmények fonalán” – így becézték egyszer tanítói tevékenységemet. Akkor harmadik osztályos gyerekeimmel játszottam. Mesét.

A természetes és egyszerű megoldások, amelyekkel, mint szerszámokkal finomítom munkámat, tarisznyámba akkor kerültek, amikor falusi kisgyerekként egy baranyai kisfaluban nevelkedtem. Élményeimet, nem mulasztottam el újra és újra kipróbálni. Például kicsi agyagtéglákat vettem, ezekből építettem várat a mesék királyainak. A pajta és az istálló mellett vitt a kitaposott ösvény a gyümölcsöskertbe, majd az erdőbe. Ez pedig a természet kincseinek tárháza volt. Hóvirágai, mogyoróhusángjaival, gombáival, a „hegyre” vezető kaputókkal. Az erdőn túl a „hegy” tetején volt a szőlő. Itt előbb a fekete tücskök hajkurászásával telt az időm, később jutott kapanyél is, meg rafia a kötözéshez.

Ott lábatlankodtam az aratás, a cséplés, a szüret hétköznapjain, és örvendtem szerettemmel ünnepeinken. Köszöntöttem Luca napkor, suprikáltam apró szentek napján, maszkába jártam, betlehemeztem. A hithű családi élet, a rendszeres istentisztelet számomra még adatott. Ma is tudom a „Mi atyánk” -ot latinul is.

Egy bányászvárosi gimnáziumban, szombathelyi, kaposvári, soproni és pécsi „helyeken” gyűjtöttem azt, ami rám ragadt. Mesén nevelkedtem, iskolai tízpercen, gyermeki beszélgetéseken és játékokon csiszolódtam. Eközben gyűltek írásaim fiókokban, dobozokban, kollégák zsebeiben, tanítványaim félrehajított, vagy féltve őrzött irkáiban.

Népművelőnek készültem, tanító lettem. Életem párjára is e készülődés során lettem, akivel mind a negyven aktív évet ugyanazon intézményekben dolgoztuk át, majd lányunk is csatlakozott hozzánk, ő is tanító lett. Advent idején mézeskalácsból mintázta a harangláb tornyát, tetejére keresztet ragaszt, még „isten küldetése” előtt áll. Fiúnk és menyünk két tündérral ajándékozott meg nyugdíjas éveinkre.

Három mesefüzetet szerkesztettem Benedek Elek gyűjteményei alapján.

Tanítói munkám egyesek szerint játékos és mesés. Óvoda pedagógus is vagyok, és drámatanárr. Egy kastélyban neveltem testvércsoportba szervezett állami gondozottakat, ahol fésűzenekarunk volt. Még ma is az egyik ottani teknővájó csemete által gyártott baltanyelet fogom, amikor családi karácsonyfánkat az állványba faragom. Együtt színjátszottam neveltjeimmel, a sakk-mattot

nem én adtam a táblán, hanem tanítványaim, akik sok fényes érmet akaszthattak nyakukba. Igaz, a szüleiktől és tőlük én is kaptam hasonlókat.

A szakma „felügyelői” nem halmoztak el minket elismeréssel. Kihirdették sikereinket. A helyi lapba, tévébe bekerültünk. A kitérteket a pálya végén egy kalap alá tették nyugdíjazáskor. Ekkor kaptuk a Pedagógus Szolgálati Emlékérmét. (A napszámos pedagógus várja ki a sorát!)

Legutóbb egy negyven éves főiskolai évfolyam találkozáson kaptam szívet melengető, szellemet újjáélesztő biztatást nagyra értékelt és tisztelt volt főiskolai tanárnőmtől, Lux Ibolya nénitől. Megköszönöm neki. (Ősei gyertyaöntők voltak.)

Játék gyerekipőben

1948-ban születtem egy baranyai kisközségben, Egyházbéren. December ötödikén délelben kondult meg a harang, amikor megláttam a napvilágot.

A kisközség az Árpád-korban Bél falu volt, a török időkben Egyházashétként szerepelt. A Rákóczi szabadságharc végén Egyházbél, 1724-től Egyházbér. 1910-ben 318 lakossal, 1920-ban 261 fővel rendelkezett. 1950-ben egyesült szomszédjával, Kisbodolyával Bodolyabér néven. 1970-ben 492 lakosa volt, ma már ennél jóval kevesebb.

Templomra nem telt az itt élő földműves népek, de takaros toronylábat építettek. Iskolaépülete a szolgálati lakással együtt szép porta volt, ma is hasznosítják közösségi célra helyiségeit.

Őseim helybéli és környékbeli földműves családok lehettek, felmenőim a vezetőneveket tekintve: Antal, Kiss, Varjú, Pál, Bíró, Tóth, Papp, Panta.

Apám természete átlagnál nyakasabb, termete fiánál magasabb. Anyám a tűzhely öre, imádatlalt tekint gyerekeire. Én anyámra ütöttem, de mindkettő most is itt jár mögöttem.

Voltak a háznál apró jószágok, egykét birka, sertések és tehének. Utóbbiakat igazvonásra is használtuk. A lovakat a szomszéd portáján csodáltam, a cséplőgép hozzánk is bevánszorgott, csak itt hamarabb végzett, és kisebb lett a szalmakazal.

Mikor édesapám hazaért a „vasútról”, mindjárt mentünk a mezőre, nehogy besötétedjen. Dél helyett vacsora időben fogyasztottuk el a főtt ételt. Közélről éreztem a széna illatát és az istálló szagát. Sokat jártunk együtt szántani, vetni, gyűjteni. Az én dolgom volt például a tehének előtt menni a barázdában, azokat helyes irányba vezetni két összefogott gyeplőszárral. Anyám aggódott

ilyenkor: „Lajos! Mi lesz, ha ez a gyerek megbotlik a marhák előtt?” Nem igen kapott ilyenkor választ. Talán nem is lehetett mit mondani. Csak ennyit szolt indulás előtt: „Na, a Jézus neville!”- és keresztet vetett. Mikor az eke agyagcserép darabokat vetett ki, mondta apám: „Na látod. Itt volt valaha a falu régi helye, és a templom”. Ma egy koptt kökereszt emlékezik rá.

Édesanyám, ha kellett, asszonyként is férfi módra kaszált, trágyát teregetett. A háziállatok ellátása, fejés, etetés leginkább az ő dolga volt. Néha napszámba is elment, majd a „téesz” szorgalmas dolgozója lett. Ünnepeken finom töltött káposztát főzött délre, mikorra leszálltam apám kerékpárjának vázáról a szomszéd falu templomából hazatérve a miséről. Egyszer egy díszes varrású félcipőt kaptam (húsvétra talán), már az odafelé tekerés közben a küllők közé akadt. Nagyon megijedtem, de a lábamnál jobban fáj a szép portékán keletkezett sérülés ... sokáig hordtam így is...

Együtt éltünk apai nagyszüleimmel, „messzi” papám és „messzi” mamám a falu szélén lakott az erdő legnagyobb tölgyesének árnyékában. Félelmetes szarvasbogarakat vadásztunk körülöttük. Beszéltek az öregek valamiféle mada rász kigyórol is, de ezzel szerencsére soha nem találkoztam. Kati mamámnak finom káposztával töltött savanyú paprikájára emlékszem. Mondták, hogy születésemkor ő volt az, aki első sírásomat kifakasztotta. Gábor papám örökét közéleti érzékenységemben hordozom magammal.

Sok minden ragadt rám Naca nagyanyám példázataiból, intelmeiből, amit akkor nagyon sérelmeztem. Vele jártam piacokra, néha fürdőhelyekre is elmentünk együtt. Marci papám sokat bajlódott velem szecskavágáskor, meg a nagyfűrészt használatokor. Valahogy nehezen sikerült egyenesen húznom. Bár nem állt a kezemre minden kétkezi munka, mégis mindent kipróbáltam, és kellő mértékben megtanultam kapálni is, kaszálni is, préselni is, a disznó farkát mindig én fogtam, később a vért kevertem apám kése alatt, aztán egyszer magam is leszúrtam egy kocát. Az általa kevert hurkánál és kolbásznál jobbat sosem ettem. Többször én is megpróbáltam ilyet készíteni. Azt hiszem, sosem sikerült. Ott lábatlankodtam a kisborjú születésénél, de a tejet nyersen sosem tudtam elfogyasztani, marha húst ma sem eszem.

Két húgom született, Ilona és Ibolya. Mindketten a közeli Sásdon telepedtek le.

A Mecsek hegyháti falucskájának két évtized alatt megélt nyomait hordozom, fényesítem, koptatom azóta, most a hetedik elején járok. (8–9. számunkban folytatjuk)

BÚCSÚ AZ ISKOLÁKTÓL

Az már biztos, hogy a köznevelésről szóló törvény jelenlegi formájában nem fog hatályba lépni. A törvény ugyanis nincs összhangban a Széll Kálmán Tervben megfogalmazott újabb kormányzati elképzelésekkel. A törvény korrekcióra szorul azért is, mivel tartalmaz még néhány olyan elemet, amely nem egyeztethető össze azzal az elvvel, hogy ebben az országban csak egy embernek lehet véleménye, döntéshozatali joga. Miről is van szó? A köznevelésről szóló törvény – még nem hatályos rendelkezései szerint – az állam határozza meg a köznevelés intézményrendszerének szabályait, ellenőrzi azok megtartását, engedélyezi az intézmények alapítását, ellenőrzi a fenntartók tevékenységét, és ellát fenntartói feladatokat is. Az állami szerepvállalás megerősödése ellenére megmaradt az iskolák (óvodák, kollégiumok) viszonylagos önállósága. A törvény különválasztja az irányítási, a fenntartási és az intézményi jogköröket, biztosítva az intézmények részére azt, hogy döntsenek az olyan kérdésekben, amelyeket nem von el tőlük jogszabály, így elsősorban a gyermekek, a tanulók ügyeiben, és a saját működésükkel összefüggő kérdésekben.

A Széll Kálmán Terv legutolsó változata szerint létre kell hozni az oktatásért felelős miniszter közvetlen irányítása alatt álló intézményfenntartó hivatalt. Ez a hivatal feltehetően országos központtal, megyei, fővárosi és járási szervezeti egységekre osztva látja el – az óvodák kivételével, amelyek maradnak az önkormányzatoknál – az állami intézmények fenntartási feladatait. Létre kell hozni – a Széll Kálmán Terv szerint – a nemzeti pedagógus kart is, amelyhez szükséges fedezetet az állami költségvetésben kell megtervezni. A pedagógusok alkalmazója így az állam lesz. Nincs szükség ezért intézményi munkaerő-gazdálkodásra. Miután az épületek működtetése önkormányzati feladattá válik, nincs szükség intézményi költségvetési gazdálkodásra sem.

A szakképzésről szóló törvény rendelkezik arról, hogy az állami intézményfenntartó – szűk kivételektől eltekintve – egy szakképző iskolát tarthat fenn. Miért tartana fenn többet a járási intézményfenntartó? Feltehetően nem fog! Így a köznevelés intézményeit járásonként, megyénként össze lehet vonni egy intézménybe. A megyéhez kerülhetnek a szakképző intézmények, a szakszolgálat intézményei, a pedagógiai intézetek, bár ez utóbbiak feljebb léphetnek, mivel a miniszter közvetlen szakmai irányítást kíván felettük gyakorolni.

Ezek a megoldások minden szempontból hatékonyak bizonyulhatnak. Az összevonások alkalmat adhatnak intézményépületek bezárására, a vezetői garnitúra teljes cseréjére, létszámának radikális csökkentésére. Gazdálkodás hiányában e feladatok ellátásához nincs szükség szakemberekre. A pedagógus munkahelye a megyénként, járásonként kialakított intézmény, így munkaideje jól kihasználható: heti munkaszabvány tanítási óra megtartása mellett további heti órában a tanulók felügyeletére és eseti helyettesítés ellátására kötelezhető. Mivel ma a pedagógusok jelentős része heti huszonkét órában tanít, nem nehéz kiszámítani, hogy megeremlödik a lehetőség a pedagóguslétszám csökkentésére.

Mindezek fontos kérdések, de szinte csak járulékos következmények. A lényeg ugyanis az, hogy a köznevelés intézményei elvesztik arcukat, a költségvetés egy sorává, a hivatal részévé, az állami akarat közvetítőjévé válnak.

A szülő pedig köteles átengedni gyermekét az állam szócsovénak.

A KORSZAKZÁRÓ TANÉVZÁRÓ

Rendkívüli tanévzáró lesz az idén. Nemcsak egy tanév, hanem egy korszak mögött csapódnak be az osztálytermek ajtajai. Ez az a korszak, ez az az időszak, amely 1985. szeptember 1-jétől 2012. szeptember 1-jéig tartott, s amely alatt a tanítás szabadságának, a tanuláshoz való jog kiteljesedésének kísérlete folyt. Ez az évzáró része egy nagyobb kísérleti folyamat lezárulásának, az ország demokratikus átalakítása kísérlete bukásának. Mondhatjuk, hogy a demokratikus rendszerváltás az oktatási intézményeinek az állam karmaiból való kiszabadulásával indult, és azt is, hogy a rendszerváltást felszámoló fülkeforradalom az oktatás rendszere ismétellen állam alá rendelésével vált teljessé.

Az új elnyomó rendszer a megélhetést biztosító munkahely elvesztésétől való félelemre és a hatalommal szembeni fellépés reménytelenségére épül. Bibó István szerint a „demokrata az, aki nem fél a képzelt veszélyektől, mert a képzelt veszélyek éppen a félelem által válnak valóságossá”. A munkahely elvesztése a közszférában napjaink valósága. Az indokolás nélküli elbocsátás alkotmányserő eszközzel élve cserélte le a mai hatalom a közigazgatás színe-javát a saját híveire. A bizalomvesztés felmentési indok bevezetésével pedig lakatot tettek a szájára azoknak, akik megúszták a tisztogatást. Az önkormányzati igazgatási és nagy ellátórendszerek államosítása további több tízezer munkahely, vezetői megbízás törvény erejénél fogva történő, végkielégítés nélküli megszűnésével jár együtt. Az utcára kerülőknek pedig nem sok esélyük van arra, hogy másik munkahelyet találjanak. A közszférából történő elbocsátás életrajzi adatai nemcsak azt zárják ki, hogy az érintett ismétellen közszolga legyen, hanem azt is, hogy az államhatalommal összefonódó, az államhatalomtól függő magánszféra befogadja.

Nem véletlen, hogy az államosítás előtt álló oktatási rendszer szereplői hallgatnak. Hiába érzik, tudják sokan közülük, hogy az a fordulat, ami az új tanévben megkezdődik, nem szolgálja sem a gyermekek, sem szülei, sem az ország érdekeit. Hiába érzik, tudják sokan közülük, hogy az állami köznevelés rendszerének felépítéséhez szükséges költségvetési fedezet egy részét a tankötelezettség idejének csökkentéséből, a szakképzésre fordítható idő lerövidítéséből, a pedagógus tanítási idejének megnöveléséből levezethető intézménybezárásokkal, pedagóguselbocsátásokkal teremtik elő. Tudják azonban azt is, nem képzelt, hanem nagyon is valóságos veszély az utcára kerülés, a közmunkás lét. Egy olyan rendszerben, amelyben az intézményfenntartás, a létszám- és bér gazdálkodás, a hivatalvesztéssel járó minősítési rendszer működtetése az állam kezében van. Egy olyan rendszerben, amelyben akadályozzák a szakszervezeteket az érdekvédelmi feladataik ellátásában, összeáll a kép: „félelem és reménytelenség”.

Az utolsó tanítási napon, 2012. június 15-én helyezi sirba a hatalom a sajtószabadság, a véleménynyilvánítás szabadsága mellé a tanítás szabadságát is.

(A cikkek szerzője: Szüdi János)